National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4 SP
L
SEP 17 1987

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 62 (3354) XXXVI aastakäik | Neljapäeval, 20. augustil 1987 — Thursday, August 20, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

Järeltulijate laudkond Harjumaalaste-Tallinlaste suvepäeval. Foto: I. Lillevars

Kaks tihedat eestluse nädalat

Kotkajärve Metsakool lõpetas selle aasta töö — Uue kursuse eeltööd algavad kohe

(Eesti kultuuri-rindelt Kotkajärvel) — Laupäeval, 15. augustil lõppes Kotkajärvel Metsakooli tegevus ühise lõunasöögiga, kus lauas istusid lõpetava metsakooli ja algava metsaülikooli pered. Metsakooli omavaheline pidulik lõpetamine ja luuleõhtu toimusid aga juba reedel, millele järgnes rokkmuusika- ja tantsuõhtu. Kooli tööd kokku võttes leidsid õpilased, et nad pole elus kogenud ühtegi perioodi, mille kestel nad nii tihedasti on nautinud eesti keelt ja kultuuri.

Kooli keskel nädalalõpul oli ettenähtud Huntsville rahvakultuuri muuseumi ja vaatamisväärsuste külastamine. Õpilaste ja juhendajate perekonna-nõukogu otsustas vihma pärast retke ära jätta. Selle asemel toimus peamajas ringmängude-pidustus, kus kooli juhataja tutvustas noortele meelelahutuse vorme, mis olid kasutusel enne kui igasugused elektroonilised muusika-masinad tarvitusele tulid. Need olid mitmesugused ringmängud liikumise ja tantsuga, ühelt poolt rahvatantsu, teiselt poolt moodsa tantsu elementidega. Neid tasuks tänapäeva muu lõbustuse vaheldusek elustada.

Esmaspäeval oli kurb lahkumine — saadeti ära Rootsist saabunud juhendajat Mai Rauda, kes viie koolis viibitud päevaga oli võitnud kõikide südamed. Kooli juhataja kinnitas Mai Rauale rinda kooli sõle.

Teisipäeva, 11. augusti õhtuks valmistas kunsti- ja kirjanduse juhendaja Aarne Vahtra kooli perele rõõmsa üllatuse. Vello Salo suvilas toimus majaperemehe ja Harri Mürgi abiga ülesseatud õpilaste kunstitööde näitus. Kogu kooli pere ilmus näituse avamisele kell 7 õhtul ja see laabus kõigi pidulikkustega. Avasõnad lausus ,,kunstisalongi'' peremees Vello ja külalistele serveeriti jooke, võileibu, küpsiseid ja puuvilja. Kunstnike grupp ,,Saab-as'' (Meist saab asja!) oma väljapanekutega vääris pidulikkust täiel määral.

Teiseks nädalaks saabusid metsakooli uute õppejõududena Heino Susi — ajalooõpetuse ja Andres Raudsepp — laulu ja muusika juhendaja. Esimene asendas Tarvo Toomest, teine Roman Toid. Rahvateaduse ja muusika ühendajana andis väärtusliku lisandi Ellen Parve-Valdsaar, kes koos abikaasa Herbert Valdsaarega suvitas Kotkajärvel. Ellen Valdsaar tutvustas noortele vanu eesti rahvapille, millest ta oli koostanud kohvikusse ülevaatliku näituse. Ta virgutas noori rahvapillidel mängimist katsetama ja vana rahvamuusikat harrastama. Tunnid ja päevad metsakoolis olid pakitud huvitava tegevusega ja möödusid kiiresti. Märkamatult lähenes nädalõpp. Viimase tunnina reede pärastlõunal arutati koos kooli juhatajaga metsakooli tuleviku-plaane. Praeguste kavade kohaselt on metsakool kolmeaastane, igal suvel kaks nädalat ja võtab õpilastena vastu 13 — 15-aastaseid noori. Praeguse kursuse õpilaste seast tulevad selle kooli kasvatajad ja tegevusalade juhendajad. Selle kooli käiku-

(Järg lk. 12)

Lõppes Eesti Kunstinädal Seedriorul

Rahvuskultuurilisel nõupäeval arutati ,,Seitsme Kunsti'' ja Eesti Kunstimuuseumi tulevikku

Äsja lõppes Seedriorul Eesti Kunstide Keskuse poolt korraldatud pingelise kavaga Eesti Kunstinädal nimega ,,Seitse Kunsti''. Nädala viimasel päeval peeti nõu selle ürituse tuleviku üle ja samal nõupidamisel arutati ka Eesti Kunstemuuseumi tulevikku.

Mis puutub Eesti Kunstimuuseumi asukohta, siis on olemas mitu alternatiivi. Kõigepealt ,,Esto Valley'', mis on juba olemas ja majanduslikult ,,rahulikus'' olukorras. See tähendab, et pole selle kaotamise ohtu. Pakkumisi on tulnud ka Kiviojalt ja Jõekäärult sobivate kruntide ostmiseks.

Kuna ajakirjandus ja avalikkus on avaldanud tugevat soovi taolise asutuse paigutamiseks Torontosse, siis on EKK astunud kontakti Toronto Eesti Majaga, mis hetkel on intensiivselt kaalumas hoone laiendamist, selgitamaks võimalust Eesti Kunstimuuseumi paigutamiseks uude Eesti Majja, kusjuures EKK-le oleks reserveeritud üks majakorrus või 10.000 ruutjalga.

Selle küsimusega ühenduses oli koosolekul EKK laekur Thomas Koger, kes on ka Eesti Maja Ehituskomitee liige. Koosoleku juhataja Stella Kersoni palvel Thomas Koger selgitas Eesti Maja sobivust muuseumi asukohana — keskne koht heade juurdepääsu võimalustega. Ehituskomiteel on esialgsed hinnangud viiekorruseliseks hooneks peaaegu valmis, mis oleks isemajandav. Kavade kohaselt tähendaks see olemasoleva hoone lammutamist ja selle asendamist mitmekorruselise hoonega, mille ülemised korrused oleksid kondod ja alumised korrused kas üüritakse eesti organisatsioonidele või ostavad need enesele sobiva osa põrandapinnast.

Ostetava ruutjala hind oleks praeguste andmete kohaselt $160, mis tähendaks et 10.000 ruutjalga maksaks EKK-le umbes 1,5 miljon dollarit. Samasuure põrandapinna üürimine maksaks 100.000 dollarit aastas. Th. Koger leidis, et 10.000 ruutjalga on üleliia suur nõudmine.

Stella Kerson tutvustas koosolekule Vello Hubeli poolt kavandatud Eesti Kultuuri Kompleksi plaani, mis hõlmaks 5144 ruutjalga, ilma arhiivita.

Eelnevad sõnavõtud ja selgitused tekitasid elavat arutelu ja koosolek tegi otsuse, et EKK juhatus esitaks Eesti Majale ettepaneku kunstimuuseumi nõuete suhtes võimaldamaks ehituskomiteel neid arvestada kulude kalkuleerimisel. Koosolek kaalus ka põgusalt muuseumi majandamist, ent leidis, et aeg veel liig varane põhiliste otsuste tegemiseks. Mainiti siiski edukalt tegutsevaid jaapani ja läti majasid ja muuseumi paigutamist mõnesse ajaloolisse majasse, mis oleks maksuvaba.

Ühenduses Eesti Kunstinädalaga leiti, et seda peaks korraldama igal aastal kindlustamaks juhtkonna ühtlust, osalejate pidevust ja programmi temaatilist arengut. Rõhutati ka ettevalmistuste olulisust koos teiste üritustega nagu MÜ, et vältida ajalisi konflikte. Programmi koostamisel peaks rakendatama võimalikult palju erialade esindajaid kindlustamaks.

(Järg lk. 8)

Rudolf Hess surnud

Kunagine Adolf Hitleri parem käsi Rudolf Hess suri Berliini Spandau vanglas 93-astasena. Nürnbergi protsessil mõisteti Hess sõjakurjategijana eluks ajaks vanglasse 1946. aastal. Tegelikult algas ta vangipõli juba 10. mail 1941. aastal, kui ta lendas üksinda Shotimaale täitmaks oma isiklikku rahumissiooni Inglise valitsusega. Hess oli pikemat aega ainuke vahialune Spandaus, mis nüüd kuulduste kohaselt lammutatakse.

Suured uputused Indias

NEW DELHI (Reuter) — Suured uputused jätkuvad Kirde-Indias, mis on senini ohvriks nõudnud 94 inimelu. Uputused on laial maa-alal Nepalist kuni India-Burma piirini ja Himalaaja mägestikust Bengali laheni.

Vietnami põgenikud valguvad Hongkongi

HONGKONG (API) — Hiina valitsus on andnud neljale lõunaprovintsile tungiva korralduse peatada vietnami põgenike voolu Hongkongi. Enam kui 6000 vietnami põgenikku on valgunud Hongkongi viimase seitsme nädala jooksul oma laagritest Hiinas.

Mulkide Seltsi

10. AASTAPÄEVA KOOSVIIBIMINE

pühapäeval, 13. sept. 1987 kell 3 p.l.
Toronto Eesti Majas
Õhtusöök veiniga $20.—
Registreerida enne 10. sept. Elmar Silm, tel. 486-6683

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 ¢.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

18. Lääneranniku Eesti Päevade avaaktusel olnud külalisi, pildil vasakult Kanada parlamendiliige Benno Friesen abikaasaga, Eesti Vabariigi peakonsul Ernst Jaakson, piiskop Karl Raudsepp abikaasaga ja ÜEKN esimees Johan Simonson. Foto: H. Oja

Tuuma-süüdlased kohtulaua ees

Lääneriikide peibutamiseks ja Gorbachov'i glasnosti propageerimiseks oskavad Kremli isandad alati kasutada igasuguseid võimalusi. Kremli arvates annab neile nüüd selleks järjekordse hiilgava võimaluse Tshernobõl'i tuumaplahvatuse süüdlaste kohtulaua ette toomine. 26. aprillil 1986 toimunud tuumaplahvatuse tagajärjel sai Moskva andmetel surma 31 isikut ja oldi sunnitud evakueerima 135.000, kuna mürgine õhk kandus tuulega kogu maailma ulatusse. Õnnetuse tagajärjel mahajäetud linn on uuesti kujunenud kogu maailma ajakirjanduse tulipunktiks, kuna Kremli isandad lavastavad Thsernobõlis osavalt ettevalmistatud kohtuistungi süüdlaste karistamiseks. Suurejooneliseks etenduseks, mis algas möödunud nädalal ja mille kestvust arvatakse kuni 6 nädalani, ehitati ümber endine kultuurimaja moodsaks 165 istekohaga kohtusaaliks ja tuumaplahvatuse tagajärjel kuivanud puud olid asendatud uutega, mis selleks otstarbeks kohale olid toodud teistest Venemaa osadest.

Glasnosti rõhutamiseks ja vaba maailma rahuldamiseks lubati välis-ajakirjanikel kohtukäigu jälgimine, milleks neile korterid varuti Kiievi linna, kust nad eritranspordiga kohtu alguseks kohale toodi. Siiski toimub see ainult kahel korral, kuna välis-ajakirjanikel on lubatud lavastuse jälgimine esimesel ja viimasel päeval. Selle sümboolse lavastuse eesmärgiks on ilmselt Kremli juhtkonna puhtakspesemine ja tuumajõu kasutamises usalduse jaluleseadmine Lääneriikide ees mille langemise põhjustas Tshernobõl'i õnnetus. Kommunistliku korra kohaselt on süüalused ka juba kindlasti varemalt kindlaks määratud, sest süüdistatuina ei esine ühtegi kõrgemat tegelast, vaid saboteerijaina lähevad lavale 6 kohalikku väiksemat venda, kes kindlasti puhtsüdamliku ülestunnistusega peavad omaks võtma kommunistliku isamaa vastu sooritatud kuritöö. Igasugusest juriidilisest kriitikast hoidumiseks on Kreml kohale saatnud 3 riigikohtunikku Moskvast, kes asendavad tavakohast Venemaal kasutusel olevat rahvakohut ja ilma juriidilise hariduseta rahvakohtunikke.

Kohtu eesistujaks on riigikohtu esimees Raimond Brize, kes esimese 4 tundikestnud kohtupäeva jooksul jõudis ära kuulata vaid pika rea esitatud süüdistusi ja nõukogude kohtukorralduse erapooletuse rõhutamiseks kohtusaalist välja saata isiku, kelle kohta selgus, et ta esineb hilisemal ülekuulamisel tunnistajana. Kõigis süüdistusis süüdimõistmise korral ootab kohtualuseid kindlasti nõukogude rangeid karistusmäärasid arvestades kui mitte pea kaotus siis vähemalt pikemaajaline Siberisse sõit. Kõrgema karistuse osalisteks on kindlasti 3 kaebealust, kes varemalt juba on välja visatud kommunistlikust parteist ja kes viibisid kuni kohtu alguseni eeluurimis-vanglas.

Peasüüdlasteks on endine jõujaama direktor Dyatlov, tema abi Viktor Brykhanov ja peainsener Nikolai Fomin, kes kõik juba esimesel päeval oma hooletust tunnustasid otseste töökohuste täitmisel. Ülejäänud 3 väiksemal vennal on Kremli isandad armulikult lubanud edasitöötamise samas vaheajal uuesti töölehakanud jõujaamas, kuigi madalamatel ametkohtadel. Ja alalise miilitsa valve all. Need kolm on 45 aastane Alexander Kovalenko, endine eestööline, 52 aastane Boris Bogozhkin endine vahetuse kümnik ja viimasena kõige väiksemate süüdistustega valitsuse järel valve inspektor 50 aastane Yuri Laushkin, keda arvatakse pääsevat ainult paari aastase järelemõtlemise ajaga.

Ajudepesemise „ülikool" Tallinnas

Venekeelsest sõnast kohmakasse eestikeelsesse tõlkesse loodud mõiste „kõrgkool" ülikooli asemel, kõneleb omaette keelelisest survest okup. Eestis sellekohaste võimude korraldusel. Neid „kõrgkoole" on okup. Eestis mitmet laadi. Nende hulka kuulub ka Eesti kompartei keskkomitee „Marksismi-Leninismi" ülikool. See lasknud „Rahva Hääle" propagandalistel teadetel välja 2. juunil ideoloogiakaadri teaduskonna filosoofia ja esteetika, rahvusvaheliste suhete ja sotsialismi majandusprobleemide osakonna lõpetanuid. Nad saanud vastavad diplomid. Diplomid antud ka partei ja majandusaktiivi teaduskonna kommunistliku kasvatuse osakonna kuulajaile. Neile peetud vene eestikeelse propaganda teateil loenguid kaks aastat.

VES

Tamili geriljad loovutasid relvad

MADRAS, India (UPI) — Sri Lanka suurim Tamili geriljade rühmitus teatas, et ta loovutab oma relvad India vägedele kooskõlas New Delhi ja Colombo vahelisele rahu-kokkuleppele, mis lõpetaks 4-aastase kodusõja sellel saarel. Geriljade esindaja ütles, et otsus tehti pärast seda, kui India valitsus oli rahuldavalt vastanud kõigile geriljade küsimustele ja peletanud kahtlused rahu-kokkuleppe tõepärasuses.

Kuigi Glasnosti propaganda mõttes on kohalekutsutud lääneriikide ajakirjanikud, kellele tutvustatakse vene kohtusüsteemi õiguslikkust ja informatsiooni vabadust, ei saa sellest lavastusest teada kuigi palju harilik nõukogude inimene, sest saladuslikel põhjustel on sellest naljamängust eemale jäetud nõukogude oma ajakirjandus ja raadio.

H. KIVI

2 aastat pärast ülendamist:

Nüüd on kogu võim Gorbatshovi käes

Kui Gorbatshov valiti Nõukogude Liidu kommunistliku partei peasekretäriks märtsis 1985, ütlesid mitmed Nõukogude poliitika vaatlejad: olukord on ebaselge, vastuolud on suured, lähemad paar aastat otsustavad, kas Gorbatshov suudab üle elada.

Nüüd näib Gorbatshovi positsioon olevat kindlustatud pärast ootamatult suurt võitu keskkomitee koosolekul juunikuu lõpus.

Gorbatshov valiti kommunistliku partei peasekretäriks ainult ühe häälelise ülekaaluga. Kui üks tema vastastest, kes hetkel viibis välismaareisil õigeaegselt oleks koju jõudnud, oleks tema valimine olnud palju ebakindlam. Võib-olla oleks tema asemel valitud tolleaegne Moskva parteijuht Viktor Grishin.

Gorbatshovi tõeline edu tuli ilmsiks endise KGB-ülema Juri Andropovi parteijuhtimise ajal. Kuigi Gorbatshovi positsioon veel polnud küllalt tugev pärast Andropovi surma, oli ta Tshernenko ajal üks peakandidaate tema järeltulijana. Ka siis oli tal mitme kõrge KGB-tegelase toetus. Üks tema toetajaid oli Geidar Aliev, kes oli varem KGB-s teeninud. Teine toetaja oli KGB ülem Viktor Tshebrikov, kes nüüd on ka saanud üheks neljateistkümnest täisõiguslikust poliitbüroo liikmest.

Gorbatshovil õnnetus suhteliselt kiiresti kõrvaldada kaks peakonkurenti poliitbüroost: Leningradi parteiülem Romanov ja Moskva parteijuht Grishin. Aga pärast seda läks areng aeglasemalt ja avaldus peamiselt ainult verbaalsetes deklaratsioonides. Konkreetselt anti ajakirjandusele ka tunduvalt suurem vabadus. Pressis hakkas ilmuma artikleid, mis ainult aasta aega varem oleksid kaasa toonud vangistuse.

Jaanuaris käesoleval aastal pidas Gorbatshov veelkord radikaalse kõne keskkomitee koosolekul. Aga see resolutsioon, mis siis vastu võeti oli sootult tagasihoidlikumalt sõnastatud. Ilusate sõnade kõrval oli väga vähe konkreetset sisu. Seda koosolekut peeti üldiselt teatud tagasilöögiks Gorbatshovi poliitikale. Kevadel kaebas *Gorbatshov* ja ka mitmed tema kaastöölised vastupanu üle. Sellegipärast õnnestus neil välja kuulutada kaks väiksemat poliitvangide amnestiat veebruari alguses.

Juunikuu keskkomitee pleenumi eel oli olukord põnev. Gorbatshov oli ilmselt esitanud palju radikaalsemaid seisukohti kui partei keskkomitee oli heaks kiitnud. Pleenum võis olla Gorbatshovi vastaste viimane võimalus tema „uutmise" poliitikat pidurdada. See, kes võib-olla oleks võinud esitada ettepanekuid alternatiivseks poliitikaks, oli Jegor Ligatshov, keda üldiselt peeti peaideoloogiks ja kes oli tuntud oma pisut konservatiivsema hoiaku pärast. Kui aga Gorbatshovil õnnestuks oma positsiooni veelgi rohkem tugevdada, võis oletada, et ta kõrvaldab oma viimase tõsise vaenlase poliitbüroos, Ukraina parteijuhi Vladimir Serbitski.

Juba enne juunikuu keskkomitee pleenumit esines märke, mis rääkisid selle poolt, et Gorbatshov jääb peale. Juunikuu keskel toimus juhtivate parteitöötajate majanduskonverents, kus Gorbatshovi pooldajad olid suurel ofensiivil. Peaaegu samaaegselt otsustas ministrite nõukogu (umbes: valitsus) välja kuulutada amnestia, mis hõlmab ka poliitvange. 14. juunil viidi Lätis läbi demonstratsioon küüditatute mälestamiseks ilma arreteerimisteta ja miilitsa otsese segamiseta.

Keskkomitee pleenumil valiti kolm Gorbatshovi pooldajat poliitbüroo täisõiguslikeks liikmeiks: Alexander Jakovlev, Viktor Nikonov ja Nikolai Sljunkov. Veel üks Gorbatshovi pooldaja, Dmitri Jazov, sai liikmekandidaadiks.

(Järg lk. 3)

Kommentaarid

Ontario peaminister P Peterson lõpetas pikemaa pingelise ootuse kui ta, arv des soodsat poliitilist oluk kuulutas järgmiste provint limiste läbiviimiseks 10. tembri. Kaheaastase e koostöö leppe lõppemisel ga on liberal partei pool arv tõusnud Ontarios tase mis kahtlemata kindlusta terson'ile järgmise enamus suse moodustamise. Vii 125-liikmelises parlamend 51 liberaali, 50 konservati 23 NDP parteilast. Kuna luste alusel on praegu On liberaalide pooldajaid konservatiividel 28% ja 23%; siis on kahtlemata Petersoni õige aja kasut oma järgmise 4 aasta kindlustamisel.

Kaheaastase provintsi olemisega on Peterson v elanikkonna usalduse ja nud veenda ka kõige suur pessimiste liberaalide võimetes Ontario valitsem majandusliku heaolu tõst Olukorra kohaselt pü mõlemad vastasparteid li lide osatähtsust vähendad tario majanduslikus hüv ja NDP juhi Bob Rae arva see toimunud ainult tema listide teenel ja koostöö lusel.

Kuna Peterson on senisel kujul esitatud Kanada vabakaubanduse vastane, siis on loor puhkava konservatiivide päälik Larry Grossman nud saatemuusikat tegen riiklikule konservatiivide teile eesotsas Brian Mulr ga, vabakaubanduse üli seks, kuigi vastavate uur põhjal on selgunud, et O asuvatel tööstustel tekib t raskusi võistlusvõimeliste simiseks ameerika suu moodsate käitistega.

Grossman'i arvates o miste läbiviimine asjata r lu, ning selleks kasutata miljonit võiks kasutada maks otstarbeks. Kõige s toorika juures on aga 43 võimul olnud konserva probleeme isegi kandi värbamisel, sest senini suutnud uue 130 kohalise mendi valimiseks värvata 78 kandidaati, kuna liber on 120 ja NDP-l 104. mata annab see selge lootusetusest partei ri kuna isegi praeg parlamendi liikmetest 13 dideeri uutel valimistel.

Enda rahustamiseks ja meeleolu tõstmisek Grossman korduvalt pi võrrelda praegust libe kõrgseisu samasuguste e lutustega konservatiivide 1985 aasta valimisi, mis valijate äkilise meelen tõttu aga ei täitunud. seda võib võtta meelde ja hoiatusena ei tohiks lidel olla kartust, et neid samasugune kui see os konservatiividele Frank juhtimisel, ja kui kõik ei peta võivad nad kind 80—100 kohale uues parlamendis.

•

Arvestades valijate s sise- kui välispoliitilisel USA demokraatlik parte

asakult Kanada parlamendi-
rnst Jaakson, piiskop Karl
Foto: H. Oja

t:

gu võim
i käes

ogude Liidu kommunistliku
s 1985, ütlesid mitmed
d: olukord on ebaselge,
paar aastat otsustavad, kas

koosolekut peeti üldiselt teatud
agasilöögiks Gorbatshovi poliiti-
kale. Kevadel kaebas Gorbatshov
a ka mitmed tema kaastöölised
astupanu üle. Sellegipärast ön-
nestus neil välja kuulutada kaks
äiksemat poliitvangide amnestiat
eebruari alguses.

Juunikuu keskkomitee pleenumi
el oli olukord põnev. Gorbatshov
li ilmselt esitanud palju
adikaalsemaid seisukohti kui par-
ei keskkomitee oli heaks kiitnud.
Pleenum võis olla Gorbatshovi
astaste viimane võimalus tema
uutmise" poliitikat pidurdada.
See, kes võib-olla oleks võinud
esitada ettepanekuid alternatiiv-
eks poliitikaks, oli Jegor Ligat-
shov, keda üldiselt peeti
eaideoloogiks ja kes oli tuntud
ma pisut konservatiivsema hoia-
ku pärast. Kui aga Gorbatshovil
nnestuks oma positsiooni veelgi
ohkem tugevdada, võis oletada,
et ta kõrvaldab oma viimase tõsise
vaenlase poliitbüroos, Ukraina
arteijuhi Vladimir Serbitski.

Juba enne juunikuu kesk-
komitee pleenumit esines märke,
nis rääkisid selle poolt, et Gor-
atshov jääb peale. Juunikuu
eskel toimus juhtivate parteitöö-
tajate majanduskonverents, kus
Gorbatshovi pooldajad olid suurel
ofensiivil. Peaaegu samaaegselt
otsustas ministrite nõukogu
(umbes: valitsus) välja kuulutada
amnestia, mis hõlmab ka poliit-
vange. 14. juunil viidi Lätis läbi
demonstratsioon küüditatute
mälestamiseks ilma arreteerimis-
eta ja miilitsa otsese segamiseta.

Keskkomitee pleenumil valiti
kolm Gorbatshovi pooldajat
poliitbüroo täisõiguslikeks
liikmeiks: Alexander Jakovlev,
Viktor Nikonov ja Nikolai Sljun-
kov. Veel üks Gorbatshovi pool-
daja, Dmitri Jazov, sai liikmekan-
didaadiks.

(Järg lk. 3)

Kommentaarid

Ontario peaminister David Peterson lõpetas pikemaajalise pingelise ootuse kui ta, arvestades soodsat poliitilist olukorda, kuulutas järgmiste provintsi valimiste läbiviimiseks 10. septembri. Kaheaastase eduka koostöö leppe lõppemisel NDP-ga on liberaal partei pooldajate arv tõusnud Ontarios tasemele, mis kahtlemata kindlustab Peterson'ile järgmise enamusvalitsuse moodustamise. Viimases 125-liikmelises parlamendis oli 51 liberaali, 50 konservatiivi ja 23 NDP parteilast. Kuna küsitluste alusel on praegu Ontarios liberaalide pooldajaid 49%, konservatiividel 28% ja NDP-l 23%; siis on kahtlemata selge Petersoni õige aja kasutamine oma järgmise 4 aasta võimu kindlustamisel.

Kaheaastase provintsi tüüril olemisega on Peterson võitnud elanikkonna usalduse ja suutnud veenda ka kõige suuremaid pessimiste liberaalide partei võimetes Ontario valitsemisel ja majandusliku heaolu tõstmisel. Olukorra kohaselt püüavad mõlemad vastasparteid liberaalide osatähtsust vähendada Ontario majanduslikus hüvangus ja NDP juhi Bob Rae arvates on see toimunud ainult tema sotsialistide teenel ja koostöö võimalusel.

Kuna Peterson on kindel senisel kujul esitatud USA-Kanada vabakaubanduse leppe vastane, siis on loorberitel puhkava konservatiivide partei päälik Larry Grossman hakanud saatemuusikat tegema üleriiklikule konservatiivide parteile eesotsas Brian Mulroney'-ga, vabakaubanduse ülistamiseks, kuigi vastavate uurimuste põhjal on selgunud, et Ontarios asuvatel tööstustel tekib tõsiseid raskusi võistlusvõimelistena püsimiseks ameerika suurte ja moodsate käitistega.

Grossman'i arvates on valimiste läbiviimine asjata rahakulu, ning selleks kasutatavat $50 miljonit võiks kasutada paremaks otstarbeks. Kõige selle retoorika juures on aga 43 aastat võimul olnud konservatiividel probleeme isegi kandidaatide värbamisel, sest senini on nad suutnud uue 130 kohalise parlamendi valimiseks värvata ainult 78 kandidaati, kuna liberaalidel on 120 ja NDP-l 104. Kahtlemata annab see selge tõendi lootusetusest partei ridades, kuna isegi praegustest parlamendi liikmetest 13 ei kandideeri uutel valimistel.

Enda rahustamiseks ja partei meeleolu tõstmiseks on Grossman korduvalt püüdnud võrrelda praegust liberaalide kõrgseisu samasuguste ettekuulutustega konservatiividele enne 1985 aasta valimisi, mis Ontario valijate äkilise meelemuutuse tõttu aga ei täitunud. Kuigi seda võib võtta meeldetuletuse ja hoiatusena ei tohiks liberaalidel olla kartust, et neid tabaks samasugune kui see osaks sai konservatiividele Frank Miller'i juhtimisel, ja kui kõik lootused ei peta võivad nad kindlad olla 80—100 kohale uues Ontario parlamendis.

o

Arvestades valijate soove nii sise- kui välispoliitilisel alal on USA demokraatlik partei hakanud tõsiselt muutma valijate arvamust, kelle hindel, eriti viimasel ajal, on arvestatud nendega kui järeleandliku ja „naiseliku" parteiga, kes on pehme nii sise- kui välispoliitilisel alal. Et valijaskond pooldab tugevat parteid ja kindlakäelist juhti, sellest on demokraatidel kurvad kogemused Ronald Reagani kergesti saavutatud riigitüüri ülevõtmine Jimmy Carter'ilt ja hilisem Walter Mondale'i tagasivõtu katse nurjumine, mille põhjusteks peetakse demokraatide ridades nii partei kui isiklikkude juhiomaduste nõrkust riiklikkude küsimuste otsustamisel.

See on põhjustanud eranditult kõiki presidendi toolile trügivaid kandidaate esile tooma kõnedes ja esinemistel oma kindlat ning järeleandmatut suhtumist kord omaksvõetud sihtidesse, kuigi mitmed neist on ebapopulaarsed ja on toonud rohkem kahju kui kasu selle kaitsemisel. See juhtus demokraatliku kandidaadi Gephart'iga, kes oma ametiühingute võimu kärpimise tuhinas lootis sellega poolehoidu võita ka suurtes tööstuslinnades, mis muidugi ebaõnnestus. Näiteks on ka demokraat Biden'i ennastsalgav võitlus parempoolse kohtuniku Robert Bork'i USA riigikohtunikuks määramise vastuseisul. Muidugi sai Biden endale pooldajaid, kuid ainult pahempoolsete ja sotsialistide ridadest, kellest demokraadid püüavad endid eemaldada.

Kuna Vietnami sõja ebapopulaarsus on unustuse hõlma vajumas, siis on mitmed kandidaadid sellest osavõttu hakanud kasutama enda sõjameheliku isiksuse ülesehitamiseks nagu teeb seda uhkusega demokraat Albert Gore.

Samade raskustega võitlevad vabariikliku partei kandidaadid, kuna ka neil puudub veel praegu üleriiklikult kõigile vastuvõetav kandidaat, kes oleks võimeline täitma Ronald Reagani kohta presidendi toolil. Abipresident George Bush tüdinenud alalisest teise viiuli mängimisest, on otsustanud oma isiksuse tõstmiseks kasutada kahest suursõjast osavõttu vapra ameerika sõdurina, ja kuna tal seal oli tegemist vaid kõrgemalt poolt antud käskude täitmisega, siis püüab Bush puudujäävat juhiomaduse isiksust täita Yale'i ülikooli jalgpalli meeskonna kapteniks olemisega ning kohusetruu ameerika valijate teenimisega. Kuid Bush'i esirinda nihkumise takistuseks on kahtlemata tema isikliku otsustamisevõime puudus, milles tema suurem rivaal Bob Dole on meister, vaatamata ebapopulaarsetele ideedele sissetuleku maksu kõrgendamiseks riigi eelarve tasakaalu viimisel. Kuna mõlemal parteil puuduvad väljapaistvad juhiomadustega isikud ja isikliku, rahvale meelepärase juhiomaduste ülesehitamine toimub vaid pikema aja kestel, siis tuleb oodata vaid uue keskse üllatuse esilekerkimist võibolla isegi valijatele tuttavaks saanud kolonel North'i isikus, kes julges oma seisukohti kaitsta sõjameheliku julgusega ja võitis sellega eriti noorema generatsiooni meessoo poolehoiu.

H. KIVI

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 293-2128
773-2014

Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

Uus vene kotkas (Aarne Vahtra karikatuur)

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu informatsioon

Balti Maailma Nõukogu Informatsiooni Büroo Euroopas alustas tegevust

Balti Maailma Nõukogu (BMN) — inglise keeles Baltic World Council — juhatus oma koosolekul 24. juulil 1987, Washingtonis, otsustas ametlikult avada BMN büroo Euroopas alates 27. juulist 1987.

Büroo juhatajaks on leedulane hr. Algis Klimaitis ning ametlikuks nimeks on Baltic World Council Information Bureau. Büroo asukohaks on Strasbourg, Prantsusmaa ja täpne aadress on: F-67240 GRIES, (pres Strasbourg), 6, rue du Maquet, France, tel: 88 72 37 32; telefax: 88 72 37 33.

Büroo esimeseks ülesandeks on taotleda vaatleja staatust Euroopa Nõukogu ja Euroopa Parlamendi juures. Büroo juhatajal on juba mõlemi organisatsiooni pressi akreditsioon.

Ajaloolisest BMN juhatuse koosolekust võtsid osa BMN esimees Kazys Bobelis — Leedu Vabastamise Ülemkomitee esimees; Olgarts Pavlovskis — Vabade Lätlaste Maailma Liidu esimees; ja Mäido Kari — Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu ase-esimees ja esindaja Washingtonis (asendas ÜEKN esimeest Lembit Savi, kellel ei olnud võimalik koosolekust osa võtta). Eeltööd otsuse tegemiseks on käinud iga rahvuse keskorganisatsiooni poolt peaaegu aasta.

ÜEKN põhimõtteliselt nõustus büroo avamisega ja võttis vastu selleks eesti poolse eelarve viimasel täiskogu koosolekul märtsis 1987.

BMN Euroopa büroo on otseselt vastutav BMN juhatusele ja tegutseb tema poolt antud juhiste alusel. Kulud kantakse kolme rahva poolt, kusjuures osa eestlase kuludest kantakse Ülemaailmse Eesti Vabadusfondi investeerimisest saadud summadest.

BMN esimees K. Bobelis, peale ühise otsuse tegemist mainis, et see on suur samm edasi balti rahvaste koostöös eriti ajal, mil balti maade küsimus on akuutselt euroopa poliitilisel areenil.

BMN peakorteri aadress on: 1611 Connecticut Ave. N.W., Suite 2, Washington. D.C. 20009.

Hiljuti ÜEKN otsustas taas avada oma euroopa büroo. Kolmest kandidaadist valiti büroo juhatajaks hr. Victor Lepik kes hakkab koostöösse BMN bürooga ja kelle aadress on: Schwibbogenplatz 2d, D-8900 Augsburg, West Germany.

Nüüd on kogu

(Algus lk. 2)

Seevastu ei visatud Ukraina parteijuhti Serbitskit poliitbüroost välja. Aga samuti jäi ka kõige kontroversiaalsem ja radikaalsem Gorbatshovi pooldaja, Moskva parteijuht Boris Jeltsin esialgu ukse taha. Tema on aga juba liikmekandidaat.

Nüüd on poliitbüroos tekkinud olukord, kus kaks isikut, kes pretendeerivad peaideoloogi kohale samaaegselt kuuluvad kõrgeimasse võimuorganisse: Jegor Ligatshov ja Alexander Jakovlev.

Kuigi Gorbatshovil seekord polnud veel võimalik lahti saada Ukraina parteijuhist, on viimase positsioon järjest muutunud nõrgemaks. Juba Tshernobõli katastroof oli suureks probleemiks, pärast seda on vallandanud kohalik KGB ühe KGB- mehe ebasobiva käitumise tõttu ja terve rida madalamaid tegelasi on vallandatud haruldaste süüdistuste põhjal, nagu näiteks ebaseltsimehelik käitumine.

Gorbatshov on aga teadlik, et kui ta pikemas perspektiivis ei taha võimuvõitluses alla jääda, peavad tema reformid ka hakkama vilja kandma. Ja kuna reformid on suhteliselt radikaalsed, võib süsteemi reformeerimine võtta kaua aega.

28. juunil järgmisel aastal toimub parteikonverents, millel võib tulla nii isikliku koosseisu muudatusi kui partei põhikirja muutmisi. Siis võetakse tõenäoliselt ka vastu radikaalsemad majanduslikud otsused.

EPL/ÜI

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Ühenduses on jõud!

KINNISVARALAENUD 9.75%
ISIKLIKUD LAENUD alates 10.75%

Informatsiooniks helistada:
465-4659

Pank avatud: esmasp.-reedeni 10—3,
teisip. ja neljap. õhtuti 5.30—8.00 p.l.

Külaskäik Eesti Riigikogusse 1930.a.

Soome ajakirja reportaazh Eesti iseseisvuse esimesest kümnendist

1930. aasta sügisel andis soome ajakiri „Kansan Kuvalehti" välja Eesti erinumbri (nr.8. sept. 1930), et meenutada vennasrahva iseseisvuse esimese kümnendi möödumist pärast võiduka Vabadussõja lõppu. Motiiviks on antud vajadus üksteise elu ja arengu täpsemaks tundma õppimiseks. Ajakirjanumbri mitmetest eriteemalistest artiklitest on eriti huvitav piltidega varustatud ja vestelise iseloomuga kirjeldus „Käik Riigikogus". Üle poolesajandi tagant säilinud ajakirjanumbrist esitame allpool kokkuvõtte mainitud kirjutusest.

Artikkel algab kirjeldusega Toompea endise kubernerilossi nelinurkselt õuelt, kust viib lai, nikerdustega kaunistatud uks riigikogusaali halli, kus koosolekute eel tavaliselt pikk inimrodu ootab pääsu pealtkuulajate rõdule. Autor märgib veel, et Eesti Riigikogu saal on silmapaistvalt moodne. Õhulised värvid — sinine ja kollane — annavad sellele rõõmsameelsuse pitseri. Kogumuljes peab kirjeldaja imeväärselt kauniks ja veetlevaks seda moodsalt valgustatud saali, mis möödunud suvel nägi valitsuse loozhis külalisena isegi Rootsi kuningat temale omases mugavas poosis.

Sellesse ilusasse saali on paigutatud need 100 Eesti rahvasaadikut, kelle vaidlused ajuti voogavad otse temperamentse tormina. Kõnetoolist on sadanud alla vahel otse „tuhka ja tulekive", kuid vahel ka taevalist mannat. Koosseisu kuuluvad 25 sotsialisti on tavaliselt esinenud häälekalt, kuid ega ka 24 põllumeeste erakonda kuulujat ei ole suu poolest lõdvemad. Nõnda on 9 rahvaerakondlast, 10 tööerakondlast ja 14 asunikku (väikemaapidajat) pidanud istuma n.ö. kahe tule vahel. Vähemusrahvuste väike salk ja teised väikeerakondade esindajad jälgivad lahinguid tagaridadest.

Kaunimaid hetki Eesti Riigikogus on olnud koosolek 1. dets. mässukatse järel (s.o. 1924). Ei olnud siis enam vasakpoolseid ega parempoolseid, ei keskerakondi ega vähemusrahvusi, vaid üksainus hädaohust ühendatud rahvas. Artikli kohaselt neljas Eesti Riigikogu (s.o. 1930.a. kehtiva mandaatperioodi oma), näib olevat rahulikuma iseloomuga kui eelmine — või on tõsine ja sõdurlikult järsujooneline esimees Einbund (hiljem Eenpalu) osanud paremini ohje pingule tõmmata? Einbundist vasakul istub Riigikogu „asjade valitseja" Madisson, väiksekasvuline, prillidega härra. Ta on jurist ja tunneb parimalt Riigikogus kehtivaid reegleid, olles niiviisi esimees Einbundi „parem käsi", kuigi istub vasakul. Seda esimehe, sekretäri ja teiste parlamendi tegevust juhtivate isikute lava Riigikogu saali päraosas kavatsetavat kõrgendada, sest esimehe vihastumise korral võiks näiteks keegi kommunistlik suupruukija kergesti vasaraga pähe saada, kuna kõnetool on liiga ligidal, arvavad mõned. Sagedasti oleks taolised kõnelejad seda ka ära teeninud, on soome artiklikirjutaja märkus sulgudes.

Laval on ka valitsuse ja diplomaatkonna loozhid. Valitsuskriis Eestis võib vahel toimuda nii äkki, et Riigivanem valitsuse loozhis istudes ei või alati olla sugugi kindel selles, et ta sealt ka riigipeana lahkub. Riigikogu umbusalduse avaldus valitsusele võib määrata tema saatuse ja sel juhul Riigikogu esimees annab uuele poliitikule ülesande uue valitsuse moodustamiseks. Riigivõim on jaotatud nii, et osa presidendi ülesandeist kuulub Riigikogu esimehele, osa neist sooritab aga Riigivanem. Põllumeeste erakond ja rahvaerakond ongi ette pannud valitavat presidenti riigijuhina. Kui president läheks valimisele, siis oleks küsimus kahest kandidaadist: kindral Laidonerist ja rahvaerakonna loojast ning selle juhist Jaan Tõnissonist.

Artikli lõpetuseks mainitakse soome ajakirjas, et Riigikogu töö lähem vaatlus vajaks hoopis eriartiklit ega mahu selle väliste raamide kirjeldusse.

(EPL/VU)

Vaba Eesti sõjaväe viimne paraad

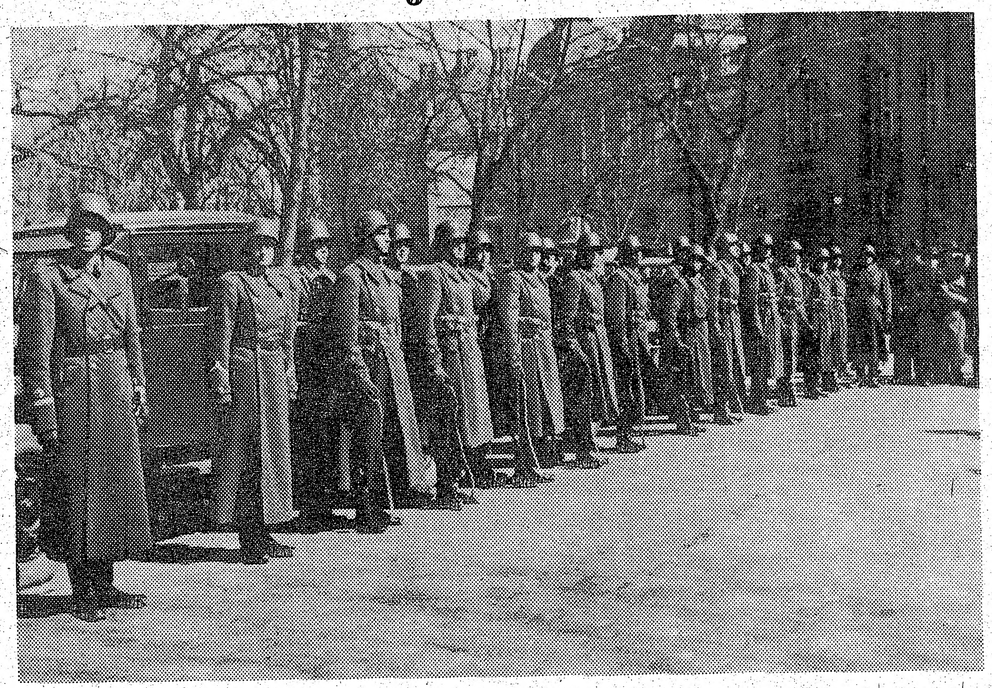

Juuresolev foto on võetud 1. mail 1940. a. Tallinnas Vabadusväljakul vaba Eesti sõjaväe viimsel paraadil. Ei ole küll päris õige öelda „Vaba Eesti", sest meie riik oli juba bolshevistliku monstrumi raudses haardes ja täis punaarmeelasi, kuid pildil olevad sõdurid on siiski osake vaba Eesti sõjaväest. Kaks kuud hiljem oli meie kaitsevägi juba „rahvaarmee", olid valitud sõdurite komiteed ja korraldusi andmas poisikeseohtu poliitjuhid.

Pildil on jäädvustatud osa Tallinna Õhukaitse Suurtükiväegrupi 4. patareist. Ohvitser paremal äärel on punaste ohvriks langenud lipnik Grauer, tema kõrval aspirant A. Veiderma (omaaegse tuntud koolimehe, Tütarlaste Kommertsgümnaasiumi direktori Veiderma poeg, teada olevail andmeil elab praegu Inglismaal). Viimase kõrval nende ridade kirjutaja.

Ei mäleta, kas see oli Õhukaitse Grupil esimene kord paraadille Vabadusväljakul tuua oma „torud". Igatahes 4. patarei relvad — 40 mm rootsi Bofors-suurtükid olid esmakordselt rahval vaatamiseks.

4. patarei oli Õ.K. Grupis loodud alles eelmisel aastal. Sellest pidi saama helgiheitja üksus. Need „relvad" jäid aga alanud sõja tõttu Saksamaalt tulemata, küll aga jõuti veel Rootsist saada eelnimetatud esmaklassilised Boforsi vabriku riistad.

Mis liiki veokid olid rootslased teinud suurtükkide vedamiseks, seda ei tea (neid ilmselt ei jõutud enam saata). 1. mai paraadile läksid „Boforsid" harilike, keskmise suurusega veoautode taha haagitult. Iga auto tagakastis istus üks jagu sõdureid (10 meest), istumise all laskemoonakastid. Parempoolses tagumises nurgas istus autovanem, kes paraadi vastuvõtjate eest möödumisel pidi andma käskluse „Paremale vaat!", tervituseks.

Juhtusin olema üks nendest. Liikuma hakates lõi pähe pöörama mõte — mida teha, kui just „suurte sakste" ees suurtükk tuleb lahti auto küljest!! Selline rumal hirm oli siiski asjatu ja kõik möödus õnnelikult. Toredad „Boforsid" olid varsti venelaste käes, kes neid kopeerima hakkasid.

E. R.

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251

Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi.
Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

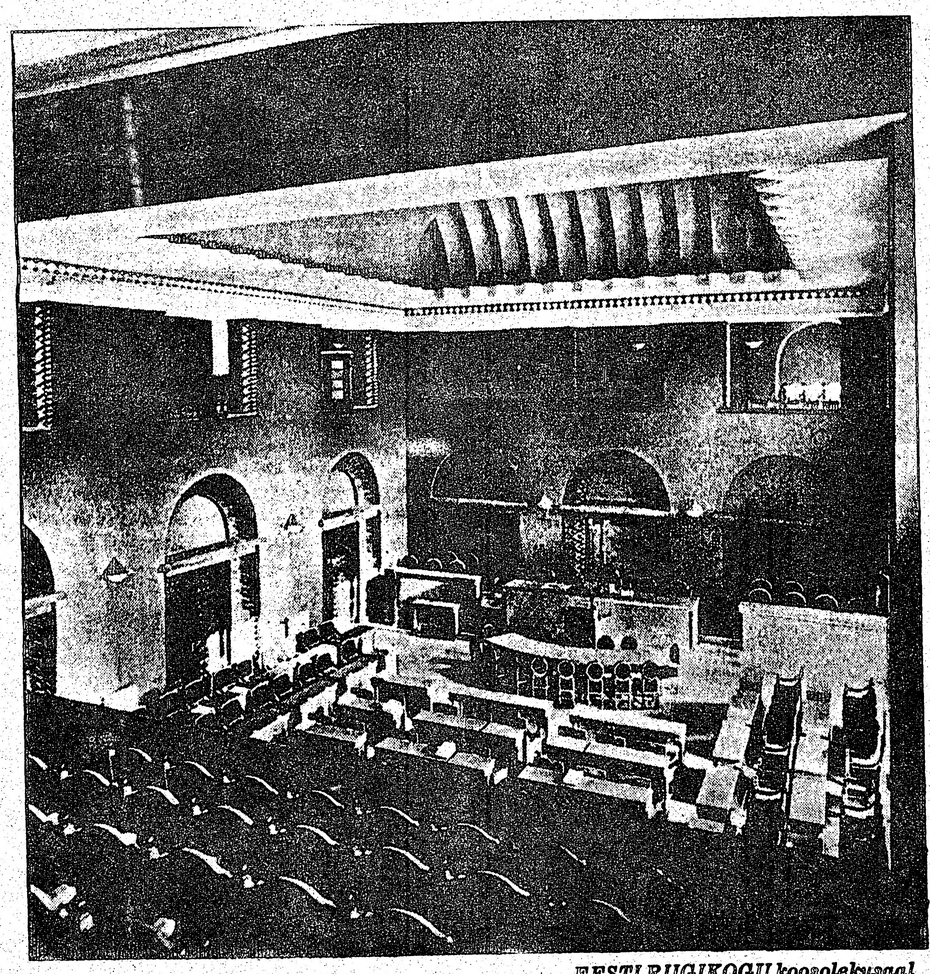

EESTI RIIGIKOGU koosolekusaal.

LESK MEES MAAL
karsklane, vanus 63, pikkus 5'5"

otsib endale elukaaslast samas vanuses ja pikkuses. Vastan kõigile, kes aadressi saadavad. Kirjad slt. märgusõna all „Lesk".

Heltermaale uus sadamahoone Ungarist

Heltermaal on olnud probleemiks uue sadamahoone ehitamine. Kuna Hiiumaal pole ehitajat, kes oleks võimeline sadamahoonet valmis tegema, siis leiti sobiv kokkupandav paviljon Ungarist. Valitsus tellis, hiidlastel tuli välja maksta. Nüüd olenevat, millal see kätte saadakse.

Hiiumaa ja mandri vahelise vee madalseisu korral on raskusi laevaliiklusega, sest Heltermaa rahu ja Rukkirahu juures on laevasõidukanalid kitsad ja madalad. Eriti halb olevat see tugevate tuultega. Praegu olevat projekteerimisel Heltermaa kanali uuendus. Tulevat luua uus kanal ja seda saavat teha vaid riiklike tsentraliseeritud kapitalimahutuste arvel, milleks aga tuleb leida majanduslik põhjendus. Vormsi kanal oli läinud maksma ligi 3 miljonit rubla, aga Heltermaa puhul tõuseksid kulud veelgi suuremaks. Selletõttu ongi majandusliku tasuvuse tõendamisega hiidlastel raskusi. Merepõhja kerkimine on muutnud Eesti läänerannikut veealade sügavust.

majanduslikke

Riigimaksu

Kanada Rahandusministe teatavaks tehtud riigimaksude meil tegeleda pealmiselt ka seisukohast vaadatuna oleksi taalne võrdlus -kas inimesed koheldud samavõrdselt ja teis riigimaksu koormus on õigesti vahel.

2.

Kahjuks on võimalik ainult murdosa valitsuse kuludest katta otseste laenupaberite väljaandmisega. Enamus valitsuse kuludest on sotsiaalse tagapõhjaga ning sääljuures veel kõikuva vajadusega aastast aastasse. Enamus valitsuse riigikassa vajadusi rahandatakse riigimaksude määramisega majanduslikele tehingutele ühe riigi piirides või kaitsetollide rakendamisega sisseveetava kauba ulatuses. Riigimaksude määramisel on valitsuse käsutuses kolm meetodit ja need oleksid: spetsiaal riigimaks (special tax); kindel protsent ühe asja väärtusest (ad valorem tax); progressiivne riigimaksu norm (progressive ad valorem tax). Neil igal on oma erinev mõju riigi majanduselule. Aga enne kui asume vaatlema sääraste riigimaksude mõju majanduslikule tegevusele peame ennekõike osutama tähelepanu raha otstarbele ühiskonnas.

Majanduslikule tegevusele paneb aluse igaühe isiklik töö. *Toodame asju ja teenindame teisi* ainult selleks, et neid vahetada erinevate kaupade ja teenindamiste vastu. Paratamatult meie poolt valmistatud kaubad tulevad turule mitmesugusel kujul ja erinevate töö ja materjali väärtusega. Ajaloo arengu taustal valmistatud kaupade „vahetalitajaks" kujunes raha, mis iseenesest ei ole midagi muud kui kokkulepe inimeste vahel normide suhtes, mis neid hõlbustas kergemini vahetada oma toodangu ülejääki naabriga. Säärasteks normideks valiti metallid, sest neid oli kerge säilitada, ilma et midagi kaduma läheks. Teiseks põhjuseks oli, et neid saab jagada väiksemateks ühikuteks ilma suurt kahju kaotamata ja vajaduse korral jälle üheks suureks tükiks liita sulatamise näol. Metallide omadused olid kergesti arusaadavad laiadele hulkadele ja sellepärast ongi nad leidnud kaubandusega tegutsevate rahvaste hulgas erilise eelistatuc positsiooni.

Aga kust see raha tuleb? Kergesti leitavad metallid peatsel kaotasid oma osatähtsuse ku raha. Säärase elimineerimise protsessi elasid üle ainult hõbe ja kuld. Kuld on jäänud ainult selle pärast peale, et selle leidmine ja maa peale toomine on seotud suurte raskustega ja kapitali investeerimisega, mis säilitas sell metalli väärtuse pikemaks ajaks. Sellise kokkuleppe praktiliseks tähenduseks oli see, et tekkis üks uus elukutse, nimelt kaevuri elukutse, kes siis hakkasid kulda ot sima üle terve maailma, ag sedakorda juba organiseeritult Kaasaegselt anti ka kunstnikkud poolt kullale esteetiline väärtus kes seda kasutasid toormaterjalin ilu — ja kunstiliste väärtuste loo misel.

raad

eelmisel aastal. Sel-
ma helgiheitja üksus.
ad" jäid aga alanud
Saksamaalt tulemata,
ti veel Rootsist saada
ud esmaklassilised
riku riistad.
veokid olid rootslased
tükkide vedamiseks,
neid ilmselt ei jõutud
). 1. mai paraadile
orsid" harilike, kesk-
sega veoautode taha
a auto tagakastis istus
sõdureid (10 meest),
il laskemoonakastid.
es tagumises nurgas
nem. kes paraadi vas-
est möödumisel pidi
iskluse ,,Paremale
vituseks.
olema üks nendest.
kates lõi pähe pöörama
mida teha, kui just
kste" ees suurtükk
auto küljest!! Selline
oli siiski asjatu ja kõik
õnnelikult. Toredad
olid varsti venelaste
neid kopeerima hak-

E. R.

maale uus
ahoone
ist

al on olnud proble-
damahoone ehitamine.
maal pole ehitajat, kes
meline sadamahoonet
ema, siis leiti sobiv
av paviljon Ungarist.
lis, hiidlastel tuli välja
üd olenevat, millal see
kse.
ja mandri vahelise vee
korral on raskusi lae-
a, sest Heltermaa rahu
hu juures on laevasõi-
kitsad ja madalad. Eriti
see tugevate tuultega.
levat projekteerimisel
kanali uuendus. Tule-
us kanal ja seda saavat
iiklike tsentraliseeritud
hutusie arvel, milleks
eida majanduslik põh-
ormsi kanal oli läinud
gi 3 miljonit rubla, aga
puhul tõuseksid kulud
remaks. Selletõttu ongi
liku tasuvuse tõen-
hiidlastel raskusi.
a kerkimine on muutnud
äneranniku veealade

majanduslikke päevaprobleeme

Riigimaksud ja raha

Kanada Rahandusminister Wilson'i poolt 18. juunil teatavaks tehtud riigimaksude reformide tõlgendamisel tuleks meil tegeleda pealmiselt kahe probleemiga. Ühiskonna seisukohast vaadatuna oleksid need järgmised — horisontaalne võrdlus -kas inimesed samasugustes olukordades on koheldud samavõrdselt ja teiseks -vertikaalne võrdlus -kas riigimaksu koormus on õigesti jaotatud sissetuleku gruppide vahel.

2.

Kahjuks on võimalik ainult murdosa valitsuse kuludest katta otseste laenupaberite väljaandmisega. Enamus valitsuse kuludest on sotsiaalse tagapõhjaga ning sääljuures veel kõikuva vajadusega aastast aastasse. Enamus valitsuse riigikassa vajadusi rahandatakse riigimaksude määramisega majanduslikele tehingutele ühe riigi piirides või kaitsetollide rakendamisega sisseveetava kauba ulatuses. Riigimaksude määramisel on valitsuse käsutuses kolm meetodit ja need oleksid: spetsiaal riigimaks (special tax); kindel protsent ühe asja väärtusest (ad valorem tax); progressiivne riigimaksu norm (progressive ad valorem tax). Neil igal on oma erinev mõju riigi majanduselule. Aga enne kui asume vaatlema sääraste riigimaksude mõju majanduslikule tegevusele peame ennekõike osutama tähelepanu raha otstarbele ühiskonnas.

Majanduslikule tegevusele paneb aluse igaühe isiklik töö. Toodame asju ja teenindame teisi ainult selleks, et neid vahetada erinevate kaupade ja teenindamiste vastu. Paratamatult meie poolt valmistatud kaubad tulevad turule mitmesugusel kujul ja erinevate töö ja materjali väärtusega. Ajaloo arengu taustal valmistatud kaupade ,,vahetalitajaks" kujunes raha, mis iseenesest ei ole midagi muud kui kokkulepe inimeste vahel normide suhtes, mis neid hõlbustas kergemini vahetada oma toodangu ülejääki naabriga. Säärasteks normideks valiti metallid, sest neid oli kerge säilitada, ilma et midagi kaduma läheks. Teiseks põhjuseks oli, et neid saab jagada väiksemateks ühikuteks ilma suurt kahju kaotamata ja vajaduse korral jälle üheks suureks tükiks liita sulatamise näol. Metallide omadused olid kergesti arusaadavad laiadele hulkadele ja sellepärast ongi nad leidnud kaubandusega tegutsevate rahvaste hulgas erilise eelistatud positsiooni.

Aga kust see raha tuleb? Kergesti leitavad metallid peatselt kaotasid oma osatähtsuse kui raha. Säärase elimineerimise protsessi elasid üle ainult hõbe ja kuld. Kuld on jäänud ainult sellepärast peale, et selle leidmine ja maa peale toomine on seotud suurte raskustega ja kapitali investeerimisega, mis säilitas selle metalli väärtuse pikemaks ajaks. Sellise kokkuleppe praktiliseks tähenduseks oli see, et tekkis üks uus elukutse, nimelt kaevuri elukutse, kes siis hakkasid kulda otsima üle terve maailma, aga sedakorda juba organiseeritult. Kaasaegselt anti ka kunstnikkude poolt kullale esteetiline väärtus, kes seda kasutasid toormaterjalina ilu — ja kunstiliste väärtuste loomisel.

Kuna suuremate kulla tagavarade kaasaskandmine oli seotud suurte raskustega ja peatselt muutus see ka veel elukardetavaks, siis nõustusid kaevurid ja kaevanduse omanikud andma oma kulla tolleaegsetele valitsejatele, kes siis hoolitsesid selle eest, et vastuantavad rahad sisaldasid ettenähtud kulla hulga. Vaevatasuks võttis valitseja endale alguses ühe kümnendiku pakutud kullast, aga hiljem on see vahekord paljudel kordadel muutunud. Tõelisus seisab aga selles, et valitsuse kulud olid ainult pool sellest ja teise poole säärasest kasumist kasutas valitsus ära muude kulude katteks.

Ajaloo vältel on nii valitsejad kui ka valitsused pidevalt rakendanud mooduseid, kuidas kulla sisaldavust neis müntides vähendada, aga sääljuures jättes nominaalse väärtuse muutmata. Nii siis uue partnerina majandusellu tuli valitsus ning hakkas tegutsema täiesti iseseisvana majanduslike operatsioonide läbiviimisel. Valitsuste otsene kaasatöötamine majanduselus ongi saanud üheks suuremaks inflatsiooni põhjustajaks sellel sajandil ja seda peamiselt inglise majandusteadlase Meinhard Keynes'i mõjul. Inflatsioon, ilma erandita, vähendab käibel oleva raha ostujõu väärtust piiramatult, kui sellel lastakse tegutseda kontrollimata.

Näeme, et meie ei saa analüüsida riigimaksude mõju majanduselule väljaspool valitsuse rahapoliitikat. Valitsus oma rahapoliitikaga võib mõjutada majanduselu positiivselt, olla neutraalne või kutsub esile majandusliku kriisi. See oleneb täiel määral sellest, millist riigimaksude kombinatsiooni valitsus eelistab kooskõlastada kehtiva rahapoliitikaga. Kanada riigipanga ja majandusministeeriumi omavahelisest koostööst on täielikult sõltuv kui kerge või raske on kanaadalastel vahetada nende poolt toodetud kaupade ülejääki Kanada piirides.

Kui riigikassa sissetulekud on ainult spetsiaal riigimaksudest (specific taxes) siis koos ekspansioonilise rahapoliitika juures valitsus soodustab majanduse kasvu. Valitsuse kiil sarnasel juhul on kokku tõmbav, millele tavaliselt järgneb tööstuse kasvamine.

Oma iseloomult kindla protsendiga riigimaks (ad valorem tax) samasuguse ekspansioonilise rahapoliitika juures muudab valitsuse kiilu erapooletuks eramajanduse suhtes. Koos hindade tõusuga laekuvad proportsionaalselt suuremad summad ka riigikassasse.

Valitsuse kiil üha laieneb kui riigikassale pealepandud nõudmised viiakse läbi progressiivse protsendiga riigimaksu (progressive ad valorem taxes) rakendamisega koos eelpool mainitud riigipanga sihiga. Sellisel juhul on valitsusel võimalik ,,teenida" ja see on sõltuv sellest kui mitmesse liikkonda on jagatud riigimaksu maksjad. Näiteks, enne praegust riigimaksu eelnõu esitamist isikliku tulumaksu liikkondi oli kümme ettepandud kolme asemel. Tänapäeval rõhuv enamus riigikassa sissetulekutest kogutakse sellisel laekumise viisil.

Ainuke järeldus sellest on, et tänapäeva valitsused on leidnud ühe väga komplitseeritud ja mitte nii kergesti avastatava mooduse kuidas käimasolevaist majandulikest tehinguist välja pigistada see viimane. Kõrvale on heidetud vananenud raha väärtuse alandamise meetodid nagu kulla sisaldavuse vähendamine müntides. Säärane riigikassa täitmise moodus iseenesest juba kutsub välja inflatsiooni. Valitsus, toetatud majandusteadlaste poolt, jätkab raha trükkimist selles, et seda rakendada toodangu ja sissetuleku tõstmiseks. Eriti on see praktiseerimist leidnud alates 1975 aastast kui president Nixon lõpetas dollari kulla tagatise Ameerikas. Paberraha iseenesest on muutunud asjaks, mida toodab valitsus.

Uue riigimaksu seaduse eelnõuga tegeleme kui ühe keeruka dokumendiga. Praeguse süsteemi juures laekub riigikassasse 65 protsenti isiklikkude tulumaksude ja 15.6 protsenti tööstuse tulumaksude näol. Uus seadus muudaks need arvud 63 ja 17 protsendi peale, vastavalt. Uuest seadusest õige pildi saame alles siis, kui on kindlaks määratud nimekiri, millised kaubad ja teenindamine kuuluvad riigimaksu seaduse alla ja siis neid mõlemaid võrrelda valitsuse uue raha loomise aastase protsendi kiirusega. Käesoleva aasta esimesel poolel käibeloleva raha summa suurus näitas 8.1 protsendilist aastast kasvu ning inflatsioon on tõusnud 4.6 protsendile. Kui see suund jätkub siis on vähe lootust, et riigimaksu maksjate olukord tulevikus oleks parem kui see on praegu.

AAVO KIMMEL

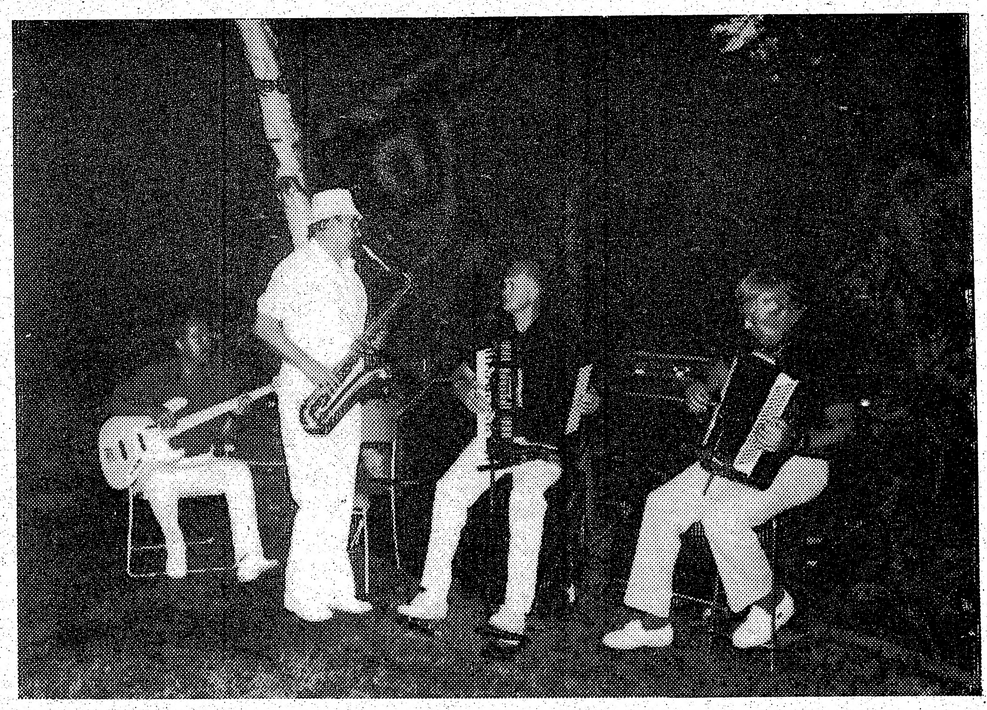

Eesti Majandusklubi liikmeist moodustatud orkester mängimas äsjasel suvepäeval. Pildil vasakult P. Kiilaspea, Guido Laikve, V. Loit ja H. Kasak. **Foto: H. Oja**

Rohkem tellijaid — parem ajaleht.
Soovitage
VABA EESTLAST
oma sõpradele!

Mälestuspilte Käina kauplusest

Käina Majandusühisus asutati 1928. aastal. See oli Hiiumaa üks tasuvamaid ühistegelikke ettevõtteid. Ka liikmeskonna arv tõusis pidevalt. 1928. a. oli Käina Majandusühisusel ainult 51 liiget, 1932. a. oli neid juba 185 ja 1940. aastal 355.

1935. aastal avas ühisus harukaupluse Suuremõisas ja 1936. aastal Kassaris. 1940. aastal ühines Käina Majandusühisusega ka Jausa Tarvitajate Ühisus, jäädes ka selle harukaupluseks. Nii oli Käina Majandusühisusel juba kolm harukauplust.

Käina Majandusühisus on annud välja ka oma ,,Ühiskalendrit", mida ma aga kahjuks ei ole kunagi näinud, See olnud väike taskukalender, milles peale kalendriosa antud ka mitmesuguseid nõuandeid ja teatmeid.

Majandusühisus võttis oma liikmeskonnaga osa ka kohapealsest kultuurelust. Nii näiteks mängiti 8. märtsil 1936. a. Käina rahvamajas Viktor Leoni ja Leo Falli kolmevaatuseline operett ,,Lõbus talupoeg". Peoõhtu korraldas majandusühisuse naisring. Muusikajuhiks oli Erich Böttker, tegelasteks Julius Sooster, Hilda ja Alfred Vähejaus jt. Näitejuhiks Rici Lee, kes ka ise kaasa mängis.

Puhkes 2. maailmasõda, mis tõi kaasa palju raskusi mitte ainult Käina Majandusühisusele, vaid kogu Käina elanikkonnale. Küüditati ja mõrvati inimesi, kuid Käina rahva huumorimeel elas edasi. Saksa okupatsiooni ajal ,,õiendanud" keegi humoorikas müüja ostjaid oma vaimukusega. Siis oldi sageli sunnitud ostjatele vastama nõutava kauba suhtes:

,,Ei ole". Humoorikalt müüjalt küsitud tuletikke. Müüja vastanud: ,,tikud pole veel poodi jõudnud. Kassari meestel puud juba valmis lõigatud, ainult väävlid veel otsa panna". Teinekord küsitud makarone. Kaupmees vastas: ,,Makaronid on valmis, ainult pole meest, kes augud sisse puuriks". Keegi naine soovinud soola osta. Kaupmees hakanud seda kaaluma. Naine vaadanud soola ja ütelnud: ,,See nii jäme sool, et aita mitte supi sisse pannagi." Müüja töendanud: ,,See jäme sool on just hea supisool, sellega saad mitu suppi ära keeta. Võtad soola ühest supist välja ja paned jälle teise suppi".

Keegi mees ostnud Käina poest soola. Järgmisel päeval tulnud poodi tagasi ja küsinud: ,,Kas teil magedamat soola ka müügil on? Ma keetsin eile suppi ja see sai liiga soolane."

1920-datel aastatel oli Käinas õige krõbe politseikonstaabel Kirschbaum, kes elas majandusühisuse hoone teisel korrusel. Kord öelnud keegi naljahammas: Sii on see asi nii: ülalt viska kivi sisse, alt tuleb konstaabel välja." Nähtavasti viskas naljahammas kivi konstaabli korteri aknasse ja konstaabel tuli kurjategijat kinni püüdma.

ELMAR VRAGER
EPL

INTRA
Independent Travel Retailers Association
Your Host Travel Agency (1986) Ltd.
EESTLASE REISIBÜROO
MIRIAM ISBERG ANDERSON, C.T.C.
President
Woodside Square Mall, 1571 Sandhurst Circle (McCowan & Finch)
Scarborough, Ontario, Canada M1V 1V2
416-298-2160
Avatud nädala sees 9:30—9:30
laupäeval 9:30—5:30
INDIVIDUAAL- JA GRUPIREISID ÜLE MAAILMA

SPORT

Laura Randmaa paremuselt 13. naistennismängija Kanadas

Laura Randmaa läheb võistlema Lääne-Saksamaale

Torontos peeti Põhja- ja Kesk-Ameerika alla 16-aastaste noorte tennismängijate valikvõistlused otsustamaks, kes neist lähevad maailmakarika võistlusele, mis toimuvad 20.-26. septembril Freiburgis, Lääne-Saksamaal.

Võistlustest võtsid osa Kanada, USA, Mehhiko, Jamaika ja Haiti noored. Kanada tennismängijate hulgas oli 14-aastane Laura Randmaa, kes on praegu Honeywell Bull — Tennis Canada raaliarvestuse kohaselt, mis avaldati 11. augustil, paremuselt 13 naismängija Kanadas.

Samal moodusel kui äsjane Vancouveris mängitud ,,Continental Cup'' tennises naistele toimub rahvusvaheline karikaturniir noortele alla 16 aasta, nii poistele kui tüdrukutele. Iga matsh koosneb kahest üksik- ja ühest paarismängust. Septembris Saksamaal toimuvale finaalturniirile pääseb eelvõistlustelt 16 parimat võistkonda, igast eelvõistluste grupist kaks esimest.

Eelvõistlused Ameerika tsooni tüdrukute grupis, kuhu kuulusid USA, Kanada, Mehhiko ja Jamaika peeti augusti teisel nädalal Torontos Leaside'i väljakuil. Kanada tüdrukud alistasid nii Mehhiko kui Jamaika 3:0, kuid pidi samasuure kaotuse vastu võtma USA'lt. See andis siiski teise koha ja pääsu lõppvõistlustele Saksamaal. Kanada esindusse kuulus ka meie siinne noor tenniselootus Laura Randmaa. Esimeses matshis Mehhiko vastu Laura alistas oma vastase Cecilia Roblesi 6:3, 6:1 ja paarismängus koos Lisa Parks'iga võitis mehhiko tüdrukuid 6:4, 6:0.

Jamaika mängus oli Laura vastaseks Tanja T'Sang, keda võitis 6:2, 6:3 ning paarismängus sama partneriga tuli võit settidega 6:3, 6:4. USA vastu Randmaa kaotas Debbie Moringiellole 4:6, 1:6. Paarismängus ta kaasa ei teinud. Bilanss seega neli võitu ja üks kaotus.

Kanada poisid ei saanud läbi kvalifikatsioonisõelast, jäädes viie meeskonna hulgas kolmandale kohale.

Eelmisel finaalturniiril möödunud aastal Jaapanis, kus Laura Randmaa ka mängis, jäi Kanada 12. kohale. Tahaks loota, et sel aastal läheb paremini.

Lõppjärjestuses tulid kanada tütarlapsed ja poisid teisele kohale USA järel ja kindlustasid alla 16-aastaste noorte tennismängijate maailmakarikavõistlusest osavõtu.

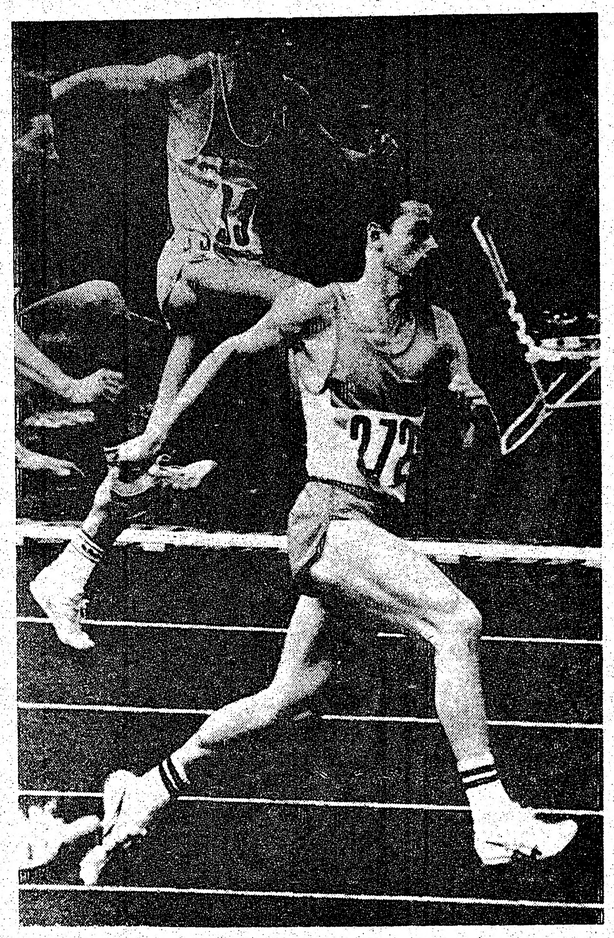

N. Liidu kergejõustiku meistrivõistlustel Brjanskis oli võitjaks tulnud vasaraheitja Jüri Tamme kõrval teiseks edukamaks eestlaseks Marek Helinurm 400 m tõkkejooksus neljanda kohaga (aeg 49,94). Kuni viimase tõkkeni asus ta veel kolmandal kohal.

Spordist lühidalt

Euroopa meistrivõistlusi sisekergejõustikus on nüüd peetud 18 korda. Kõige edukam on olnud Tshehhi kuulitõukaja Helena Fibingerova 8 meistritiitliga. 7 korda on 50 ja 60 m jooksus võitnud ukrainlane Valeri Borzov, 6 korda kolmikhüppes venelane Sanejev.

Spordiuudiseid Eestist

Kergejõustiku karikavõistlustel Riias startis rahkesti võistlejaid Eestist. Kõige tulemuslikumalt esinesid Elju Kubi naiste kettaheites ja Raivo Mägi 800 meetri jooksus. Kubi heitis ketast 64.04 m, mis on ainult 40 sm vähem eesti rekordist. Mägi jäi neljandaks, kuid saavutas hooaja alguse kohta paljutõotava aja 1.47,75.

o

Tallinna ,,Kalevi'' võrkpallimeeskond käis võistlusturneel Birmas, kus pidas Birma koondisega neli mängu, võites kolm ja kaotades ühe. Pealtvaatajaid oli 6—7 tuhat. Nii suure publikuhulga ees pole ,,Kalev'' veel kunagi mänginud. Noorte meeskond käis mängimas Ida-Saksamaal, kus tulemuseks oli kuus võitu, kolm kaotust.

o

Oma sportlastee suurima võidu saavutas 22-aastane Jüri Jaanson Pärnust tulles esikohale ühesel paadil N. Liidu meistrivõistlustel sõudmises. Mullu võitis ta hõbemedali. ,,Hõbedaga'' tuli seekord koju naiste paariskahestel teise koha võitnud Reet Palm, ka Pärnust.

Jüri Jaanson

Tauno Vaidla

LÄBI UDU

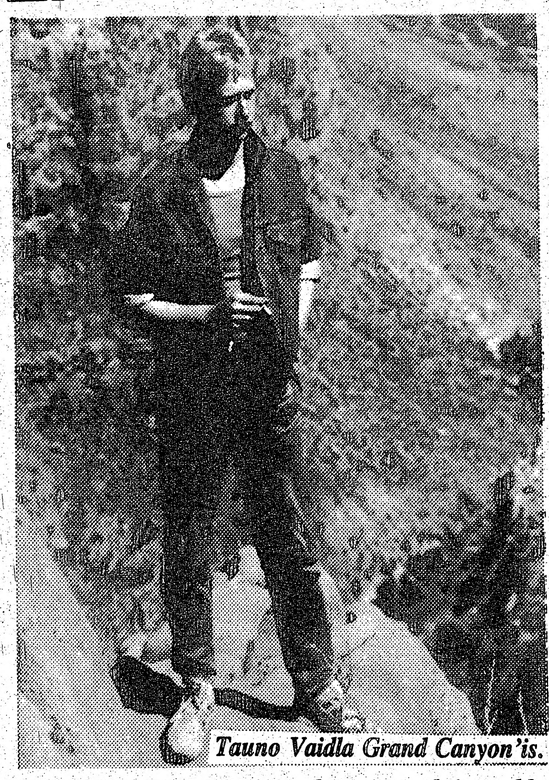

Tauno Vaidla Grand Canyon'is.

,,Vaba Eestlase'' 3. veebruari numbris avaldasime artikli kahe noore eestlase põgenemisest Nõukogude armeest Ida-Saksamaal. Vahepeal on mõlemad asunud USA-sse ja ,,Vaba Eestlasel'' on heameel avaldada noorte eestlaste põgenemise loo üksikasjalisemalt alates Lasnamäe jaotuspunktist kuni jõudmiseni Lääne-Saksamaale.

Loo on kirja pannud Tauno Vaidla pealkirja all ,,Läbi udu''.

LASNAMÄE JAOTUSPUNKTIS

Viskan end narile pikali ja vahin lakke. Lagi on halvasti krohvitud. Olen Lasnamäe jaotuspunktis.

Keegi karjub ukse juures mingisuguseid numbreid. Õige muidugi, olen ju ise ka number. Võtan taskust kutse välja, olen number 713. Küsin naabri käest, mis tema on. Numbrite järgi otsustades peaksime me vist ühte kanti sattuma, sest tema on 726. Meid seekord välja ei kutsuta. Lesime edasi, arutleme mitmesuguste päevakorraliste teemade üle. Mõne aja pärast hõigatakse jälle. Nüüd oleme meie ka nimekirjas. Hüppame alla ja marsime uksest välja. Pannakse neljakaupa rivisse. Seisame, ootame. Lõpuks suvatseb üks ohvitser rivi ette ilmuda. Ta kontrollib, kas kõik on ikka kohal. Jagatakse kätte sõjaväepiletid. See olevat väga tähtis dokument, kästakse seda hästi hoida, mitte ära kaotada. Viskaksin selle punaste kaantega asjakese hea meelega minema aga ei tohi, pean seda hästi hoidma. Panen taskusse, kontrollin veel, ega ometi taskust mööda ei pannud.

Ja jälle seisame, ootame, ootame — ei tea mida. Varbad külmetavad, tuul puhub läbi jope. Pagana külm on ja järjest külmemaks läheb.

Üks ohvitser tuleb uksest välja. Kas ütleb midagi huvitavat? — ei, läheb mööda. Mõne aja pärast tuleb teine, läheb mööda. Lõpuks astub mingi seersant rivi ette. Vist on gruziinlane, paistab seda moodi välja. Vaatab, et kõik millegipärast lõdisevad. Mõtleb natuke, kratsib kukalt, taipab: poistel on vist külm. Ei, seda nüüd küll vaja ei olnud: paneb meid mööda aia äärt jooksma.

Jalad on külmast natuke kangeks jäänud, ei taha hästi sõna kuulata. Hakkab juba soe küll, ehk aitab kah. Ei, ei, vähe veel. Jookseme veel kümme ringi. Teeme rivi korda ja hakkame marssima. Sellest ei ole ka küllalt, õpime pöördeid ja marsime jälle. Niiviisi mitu tundi. Siis lubatakse kasarmusse tagasi minna. Pagana jama, alles esimese päev sõjaväes ja juba selline õppus. Vajume nõrkenuina oma kohtadele nari.

Äkitselt tuleb suur soov väljakäiku minna. Naabril samad soovid. Hakkame minema, oh ei, nii ju ei tohi. Peetakse ukse juures kinni. Kümme meest tuleb kokku ajada ja alles siis võib minna, muidugi ilusasti rivis. Saamegi lõpuks kümme samade soovidega meest kokku. Pilusilm rivistab meid üles. Muidugi nüüd loetakse veel üle, et kas ikka on kümme. Ja ennäe, ongi! Võime minna.

Tagasi tulles jälle sama lugu. Jah, kõik mehed tulid tagasi. Keegi peldikusse ära ei uppunud, kuigi see oleks võimalik olnud, sest selle lagunenud punkri põrandad ujusid ja olid veidi libedad. Valgust loomulikult ka ei olnud. Väga kergesti oleks võinud komistada ja auku kukkuda. Kõik olid siiski ettevaatlikud ja tänu sellele tulid elusalt tagasi. Muidugi olek võimalik olnud ka ära joosta. Läbi peldiku katkise seina poleks olnud kuigi raske tänavale pääseda. Kuid keegi seda ahvatlevat võimalust ei kasutanud, kuhu sa ikka jooksed. Kui kätte saavad, panevad veel puuri!

Olen eelmisest ööst natuke väsinud ja magan kuni hommikuni. Muidugi vahetevahel aetakse ülesse, seda siis, kui suurem enamus tahab külge keerata. Oleme väga tihedalt üksteise vastu kiilutud ja kokkuleppe kohaselt keeravad külge kõik koos.

Kell kümme aetakse püsti. Seisame jälle väljas ja ootame, ootame, ootame. . . Lõpuks ometi tuleb ohvitser ja loeb ette nimesid, seekord nimesid, mitte enam numbreid. Jaguneme gruppidesse. Nii, nagu arvasimegi, jääme naabriga kokku. Tulevad bussid, ronime peale. Küsime, et kuhu me siis sõidame? Ei tea. . .

TONDIL JA LAHKUMINE EESTIST

Ei viidagi väga kaugele. Sõidame Tondile. Targemad mehed teavad rääkida, et see tähendavat kindlat väliśmaale minekut. Sel puhul pidavat olema Tondil vahemaandumine. Kui on määratud teenistus Venemaal, saadetakse kohe väeossa või siis seersantide kooli. Vähemalt üks asi on enam-vähem kindel: Afganistani sõdima ei lähe, sest sel puhul viiakse eelnevalt Tashkenti väljaõppele. Kuna sinna ei saadetud, võib loota, et lähme veidi normaalsemasse kohta. Nii me isekeskis arutame, keegi midagi kindlat ei tea. Ülemuste käest küsimine ei anna mingeid tulemusi. Viha teeb see salatsemine.

Kohale jõudnult, on nii nagu alati: seismine ja ootamine. Seekord ei tule õnneks väga kaua passida. Tehakse teatavaks, et toimub meditsiiniline läbivaatus. Võtame pool keha paljaks ja hakkame jooksma ühest ruumist teise. Käime läbi mitmesugustest kabinettidest.

Järgneb

K

Etnilised aja kirjutagu To

Mitmekultuuri minist

Toronto Historical Boa suse ministeeriumiga korra and Writers Club 10. aasta komiteele kuuluvas Spadin raldatud enam kui paaris niliste ajakirjanike poolt a joni tööle.

Vastuvõtu avas Toronto Hist Board esimees, tutvustades ko tee tööd ja komitee haldu olevaid ajaloolisi ehitusi. Toro Community Advisory Commi liige rääkis plaanitsetavast To to Muuseumist, misjärel mini David Crombie meenutas Spa House'i andmist Toronto ajalo sele komiteele. 1866. aa ehitatud maja sisustus on jää sellesse seisukorda nagu elati. Minister mainis, et ho on Toronto ajalugu kõigile saadavas vormis. Toronto Hi rical Board on vahendajaks te kanadalastega siinses mitme tuurilises ühiskonnas. Spa House'i aga vajatakse toronto tele ajaloo õpetamiseks ja etni ajakirjanike ülesanne on selle ajaloo tutvustamine oma rah grupis.

Minister D. Crombie a ajakirjanike klubi esimehele O. Sokolskyle üle tunnustuspl

Eesti tead maailmar

10. juulil viibis läbireisul donis filosoofia doktor Tooma Karmo tulles otse Singapurist, ta töötas ajutise lekto (,,Visiting Fellow'') kaheaas töölepinguga sealse ülik juures. Ta tutvus E.V. Saatk hoonega ja külastas ka Eesti ja. Tal on kavas pärast sugu külastamist Bradfordis siir Norra ja USA kaudu tagasi k maale Kanadasse.

Toomas Karmo, kes sü 1953.a. Truro's, Nova Sc alustas oma akadeemilist kar 1974.a., mil ta lõpetas Hal ülikooli BA kraadiga filosoo Samal teadusealal saavutas 1976.a. St. John's College'is fordis B. Phil ja samas 1978.a Phil. kraadid. Tema dok väitekiri käsitles juhtum eksisteerimise sisu/vo mõisteid analüütilise metafüü alal.

Aastail 1978.—1985. viibis Karmo Austraalias Melbourne Armidale'i (New England) koolide juures lektorina ja tea liku uurijana peamiselt forma loogika alal. Pärast seda viib kaks aastat Singapuris. Käe val aastal siirdub ta Notre D ülikooli juurde Indianas, US kus tal on kavas uurida keska filosoof-teoloogi St. Tho Aquinas'i teese moodsa anal lise metafüüsikafilosoof loogika seisukohalt.

Dr. Karmo on avaldanud u kümme filosoofilist artiklit

kirjandus • kunst • muusika

Etnilised ajakirjanikud kirjutagu Torontost

Mitmekultuuri minister David Crombie soovitus

Toronto Historical Board koos Kanada mitmekultuurilisuse ministeeriumiga korraldasid Toronto Ethnic Journalists and Writers Club 10. aastapäeva puhul vastuvõtu ajaloolisele komiteele kuuluvas Spadina House'i aias. Vastuvõtt oli korraldatud enam kui paarisajale külalisele tunnustuseks etniliste ajakirjanike poolt antud kaasabi eest ajaloolise komisjoni tööle.

Vastuvõtu avas Toronto History Board esimees, tutvustades komitee tööd ja komitee halduses olevaid ajaloolisi ehitusi. Toronto Community Advisory Committee liige rääkis plaanitsetavast Toronto Muuseumist, misjärel minister David Crombie meenutas Spadina House'i andmist Toronto ajaloolisele komiteele. 1866. aastal ehitatud maja sisustus on jäänud sellesse seisukorda nagu seal elati. Minister mainis, et hoones on Toronto ajalugu kõigile arusaadavas vormis. Toronto Historical Board on vahendajaks teiste kanadalastega siinses mitmekultuurilises ühiskonnas. Spadina House'i aga vajatakse torontolastele ajaloo õpetamiseks ja etniliste ajakirjanike ülesanne on sellelinna ajaloo tutvustamine oma rahvusgrupis.

Minister D. Crombie andis ajakirjanike klubi esimehele dr. O. Sokolskyle üle tunnustusplaka- ti endise Toronto linnapea ja praeguse mitmekultuurilisuse ministri David Crombie allkirjaga.

Toronto Ethnic Journalists and Writers Club esimees O. Sokolsky avaldas ministrile ja ajaloolisele komiteele tänu tähtpäeva tähistamise eest ja andis pikema ülevaate klubi asutamisest 1977. a. augustis, loetledes ka asutajaliikmeid ja nende teeneid ning andis klubi poolt ilmunud koguteosed üle ministrile ja ajaloolisele komiteele.

Toronto Ethnic Journalists and Writers Club'il on paarsada liiget, nende hulgas eesti ajalehtede toimetajaid ja kaastöölisi. Vastuvõtust võtsid osa EKN esimees L. Leivat, Canadian Multiculturalism Council liige Ruho Paluoja abikaasaga, EKK president Stella Kerson, August Nõmmik Abikaasaga, Aadu Raudkivi, Valve Andre ja H. Oja.

Haruldane postkaart Eesti lähemast minevikust, pärit Evald Raidi kogust. Kaardi tagaküljel on järgmine tekst: „Hymnuse noodid: Koori, klaweri ja orkestri tarwis ning postkaardid wõib tellida P. Mühlbergi juures Tallinnas, Weerenni uul. 8, omas majas."

Raamatuid Eesti tutvustamiseks

Eesti tutvustamise aastal on vajalik esile tõsta viimastel aastatel erikeeltes ilmunud raamatuid, mille abil ülesseatud eesmärki on kergem täita. Alljärgnevalt on antud ingliskeelsete ja muus keeltes teoste üle bibliofiilseid andmeid. Seda tuleb täiendada ka samasuguste eestikeelsetega, sest me ise vajame ajakohast informatsiooni olukorrast Eestis.

Rein Taagepera, „Softening without liberalization in the Soviet Union". (University Press 1984, 243 lk.).

Sirje Sinilind, „Estonia in the prison of Nations". (Eesti Rahvusfond 1984, 48 lk.).

Aarand Roos, „Estonia, a nation unconquered". (ÜEKN 1985, 96 lk.).

Robert Raid, „When the Soviets come" I ja II. (Boreas 1985, 1986, 244 + 279 lk.).

Harri Mõtsnik, „What is needed for peace?". Eesti Vaimulik Raamat 1986, 64 lk.)

Toivo Raun, „Estonia and Estonians" (Hoover Institution Press 1987, 300 lk.).

ROOTSI KEELES:

Vello Pekomäe, „Estland genom tiderna". (EMP & Väls-Eesti 1986, 320 lk.).

Rootsi keeles on arvukalt Andres Küngi ja Ülo Ignatsi raamatuid ilmunud, millega „Vaba Eestlase" toimetusel pole olnud võimalik tutvuda.

SAKSA KEELES:

Robert Raid „Wenn die Sovjets kommen". (Boreas 1983, 670 lk.).

EESTI KEELES:

„Lisandusi mõtete ja uudiste vabale levikule Eestis" I, II ja III. (EVVA 1984, 230 + 180 + lk.).

Sirje Sinilind, „Mõningatest rahvuspoliitika aspektidest". (Eesti Rahvusfond 1983, 95 lk.).

Agu Kriisa, „Okupeeritud Eestist" (EVL 1983, 175 lk.).

„Mart Niklus. Jüri Kukk" (EVVA 1983, 208 lk.).

Peeter Gustavson, „Tänapäeva mured Eestis". (EMP & Väls-Eesti 1984, 120 lk.)

Need on viimasel viiel aastal ilmunud raamatud ja see nimekiri võiks veelgi täielikum olla. Need tõendavad, et Eesti tutvustamine on olnud pidev protsess, juba aastatega kindlaks kujunenud.

Eesti teadlane — maailmarändur

10. juulil viibis läbireisul Londonis filosoofia doktor Toomas E. Karmo tulles otse Singapurist, kus ta töötas ajutise lektorina („Visiting Fellow") kaheaastase töölepinguga sealse ülikooli juures. Ta tutvus E.V. Saatkonna hoonega ja külastas ka Eesti Maja. Tal on kavas pärast sugulaste külastamist Bradfordis siirduda Norra ja USA kaudu tagasi kodumaale Kanadasse.

Toomas Karmo, kes sündis 1953.a. Truro's, Nova Scotia, alustas oma akadeemilist karjääri 1974.a., mil ta lõpetas Halifaxi ülikooli BA kraadiga filosoofias. Samal teadusealal saavutas ta 1976.a. St. John's College'is Oxfordis B. Phil ja samas 1978.a. D. Phil. kraadid. Tema doktoriväitekiri käsitles juhtumiseeksisteerimise sisu/vormi mõisteid analüütilise metafüüsika alal.

Aastail 1978.—1985. viibis dr. Karmo Austraalias Melbourne'i ja Armidale'i (New England) ülikoolide juures lektorina ja teadusliku uurijana peamiselt formaalse loogika alal. Pärast seda viibis ta kaks aastat Singapuris. Käesoleval aastal siirdub ta Notre Dame ülikooli juurde Indianas, USA-s, kus tal on kavas uurida keskaegse filosoof-teoloogi St. Thomas Aquinas'i teese moodsa analüütilise metafüüsikafilosoofilise loogika seisukohalt.

Dr. Karmo on avaldanud umbes kümme filosoofilist artiklit Suurbritannia, USA ja Austraalia eriala-ajakirjanduses.

Singapurist tulnud õpetlasel on mõndagi huvitavat jutustada selle väikese vabariigi elust. Üheparteilise valitsuse range kontrolli all, mis on midagi tavalise demokraatia ja puhtakujulise totalitaarsuse vahepealset, on Singapur midagi arenenud tööstusmaa ja nn. „kolmanda maailma" arengumaa vahepealset. Rahvas on töökas ja ühiskondlikku koguprodukti isiku pealt võiks võrrelda Itaalia või Iisraeliga.

E.H.

Soome tõlkeauhind eestlasele

Keheteistkümnendat korda andis Soome Kirjanduse Selts (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura) välja auhinna tõlkijale, kes on viinud soome kirjandust võõrkeeltesse. 1987. aastal määrati auhind eestlannale Piret Salurile. Auhinna andis isiklikult üle Soome kultuuriminister Anna-Liisa Piipari.

Varem vene ja inglise lasteraamatute tõlkijana tuntud Piret Saluri eestinduses on seni ilmunud Hannu Mäkelä „Hobune, kes kaotas prillid ära" (1983), sama kirjaniku „Härra Huu" (1985). Järgnesid Ilkka Pitkäse „Pasi ja Leena, tavalised inimesed", Mika Waltari „Võõras mees tuli tallu" (1984), Esko Raento „Sügis ja pimedus", Pentti Saarikoski „On või ei ole. Euroopa serval" (1985), Leena Krohni „Inimkuues" ja Raija Siekkise „Elu keskpunkt".

Auhinna üle andmist märgiti soome ajakirjanduses. Eelmisel aastal oli selle auhinna saanud soome-rootsi kirjanik Bo Carpelan.

Toimetusele saadetud kirjandus

USURÄNDUR nr. 4-1987. Võõrsilasuva Eesti Baptistide Maailmaliidu ajakirjas on avaldatud Taimi Proosi „Läänemere lood IV", O. T. „Uhkus", „Püha Vaim II", A. Roosi „Austamise vormidest", K. Raid usutleb pastor E. Toompuud „Vaatlusi ja võimalusi", K. Medri „Hinge igatsus", A. ja T. Proosi „Austraalia kiri", H. Kirvese „Vancouveri Eesti Ühendatud koguduse juubel", nende vahel vaimulikke luuletusi J. Laanemetsa, A. M. ja N. Kõrma sulest järelehüüdeid ja juubelisünnipäevi. Teateid konverentsist Rootsis, Vancouveri ja Toronto baptisti koguduste kroonikat.

Kultuurimärkmeid kodumaalt

Suure-Jaani laulu- ja mänguseltsi „Ilmarine" 100. aastapäeva puhul toimus 27. juunil Suure-Jaanis laulupäev, millest võttis osa üle 20 koori, nende hulgas üks koor ka Lätist. Üldjuhiks oli Suure-Jaani koori- ja orkestrijuht Albert Penttinen.

Pärnu rajoonis korraldati Uulu päev. Sellega tähistati Pärnu kihelkonna I laulupäeva 120. aastapäeva. Peale kodurajooni oli osalejaid mujaltki, kokku üle 30 koori. Laulupäeva üheks osaks oli kohalikus maakultuurimajas Uulu päeva konverents.

Hiiu kalurikolhoosi „Hiiu Kalur" taidlejad, rahvatantsurühm, rahvapilliansambel „Manni" ja naiskvartett külastasid Leedus Klaipedat. Oldi sealse kalurikolhoosi „Kintai" külaliseks, esineti kalurite päeva pidustusel ja Klaipeda merepäevadel.

Saarlased muretsevat maastikupildist kaduma läinud pukktuulikute pärast. 24. juunil avati Saaremaa Koduloomuuseumis kümnes tänavune näitus — Jüri Koppeli fotoseeria „Võõras mure". Kuressaare linnuse kaitsetornis oli välja pandud 33 fotot, mis väljendasid autori südamevalu Saaremaa kuulsate pukktuulikute saatuse pärast.

Sama linnuse keldrikorrusel toimus Saaremaaga tihedalt seotud baltisakslasest maalikunstniku Otto Friedrich Theodor von Moelleri (1812—1984) 175. sünniaastapäeva tähistav näitus. Väljapandud tööd, maalid ja joonistused pärinesid Riiklikust Kunstimuuseumist. Esmakordselt oli külastajail võimalik näha Kaarma koolile kuuluvat kaunist maali „Abikaasa portree", mis avastati ja restaureeriti tänu kauaaegsele kooli direktorile Urve Kirsile.

Ristsõna nr. 1388

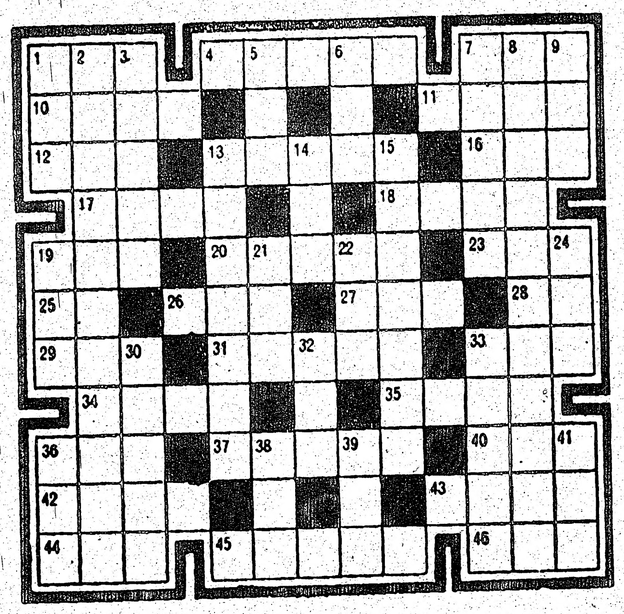

PÕIKREAD: 1. religioon, 4. Produktiivne ja populaarne kirjanik Eestis, 7. Narkootiline aine, 10. Geomeetriline keha, 11. Pikemat aega, 12. Mitte vana, 13. Aastaaeg, 16. Kolm järjestikku asuvat tähte, 17. Samm — inglise keeles, 18. Virisemine, 19. Planeet, 20. Mäed Ameerikas, 23. Maa kaaslane, 25. Sidesõna, 26. Kuju eesti mütoloogias, ka naisenimi, 27. Selles, 28. Sina — ühesvõõrkeeles, 29. Temas, 31. Varem, 33. Jõgi Saksamaal, 34. Hingeline vaev, 35. Enese, 36. Kreeka täht, 37. Arstimid, 40. „Mõtlemismasin", 42. Mehenimi, 43. Lapsevanemad, 44. Selles, 45. . . . maa — Eesti maakond, 46. Seeme.

PÜSTREAD: 1. Haldjas eesti mütoloogias, 2. Talvine sport, 3. Mehe hüüdnimi, 5. Riie, 6. Kustutas nälga, 7. Lameda pinnaga, 8. A. Mälgu suuremaid teoseid, 9. Artikkel saksa keeles, 13. Auvalve, 14. Jumal — rootsi keeles, 15. Suhted, ühendused, 19. Kuulsa ooperimaja lühinimi, 21. Ei — prantsuse keeles, 22. Mitte keegi teine, 24. Sama, mis 12 põikridades, 30. Tekib põlemisel, 32. Hüüdsõna, 33. Kaugemale, 36. Tantsusamm — algkeeles, 38. Endisaegne sõjariist, 39. Ajanäitaja, 41. Loodusnähe.

RISTSÕNA NR. 1387 LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Tambek, 6. Siirup, 12. Ootel, 14. Känguru, 16. Trio, 17. Naha, 21. Aj, 21a. Anne-Marie, 25. Evima, 26. Gee, 27. Lell, 28. Miiniristleja, 30. Tag, 31. Tallinna, 32. Eit, 33. Tapa, 34. Issur, 37. Klaasissepp, 41. Sa, 42. Kuuik, 43. Keera, 45. To obri, 46. Pp, 47. East, 48. Eo, 49. Paroodia, 54. Hea, 55. Mister, 56. Oktaav.

PÜSTREAD: 1. Tootem, 2. Ao, 3. Beijing, 4. Elo, 5. Konna, 6. Säh, 7. in, 8. Iga, 9. Run, 10. Ur, 11. Pudel, 13. Traviata, 14. Kangilaski O., 16. Trei, 18. Ametis, 19. Piljard, 21. Ami, 22. Eesli, 23. All, 24. Reen, 29. Rapiir, 30. Tila, 31. Tasub, 32. Ekseem, 33. Tau, 35. Spee, 36. Tuttav, 38. Skp, 39. Eepik, 40. Praha, 42. Kops, 44. ASEA, 45. Toi, 50. Re, 51. Or, 52. Do, 53. At.

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E. 1044

Lugege kaks korda nädalas ilmuvat „VABA EESTLAST" — sisukam ja odavam eesti ajaleht vabas maailmas!

OLD MILL TAILORS

7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO

(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)

TEL. 769-9535

DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI

RUDY SCHNEIDER

GARDENIA FLOWERS & GIFTS

5165 YONGE ST
WILLOWDALE, ONT.
M2N 5P5
733-4515 733-4516

Teleflora

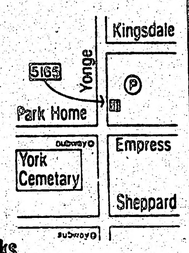

- Park Home Subway juures (avatakse mais 1987)
- Kojuviimine Suur-Torontos ja üle maailma
- Aktsepteeritakse krediit-kaarte

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.

KUNSTKÄSITÖID KINKIDEKS: EHTED, MEREVAIK, NAHKTÖÖD, PUUNIKERDUSED, KERAAMIKA.

Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

ARMAST ABIKAASAT, ISA JA VANAISA

Valdur Leinveer'u

sündinud 2. mail 1906 Pärnumaal
surnud 17. augustil 1987 Hamiltonis

leinavad

abikaasa LOORA
tütar TIIA perekonnaga
poeg TIIT perekonnaga

Lõppes Eesti

(Algus lk. 1)

programmi sujuvust ja vältimaks tunniplaanilisi lahkhelisid.

Järgnevalt arutati Eesti Kunstinädala asukohta tulevikus. Võimalike kohtadena figureerisid jällegi „Esto Valley", Kivioja ja Jõekääru, ent huvitava alternatiivina oli esile kerkinud Seedrioru.

Et EKK-d lähemalt informeerida võimalustest kunstinädalale püsiva asukoha loomiseks Seedriorul, võttis koosolekust osa Sihtasutus Seedrioru esimees August Jurs. Tema sõnavõtust ja järgnevaist arutlusist selgus, et Seedrioruga liitumine oleks majanduslikult üsna meelitav ja tegevuslikult huvipakkuv nii EKK-le kui Seedriorule.

„Seitsme Kunsti" taolise ürituse või tegevuse läbiviimiseks on vaja stuudioid ja muid sobivaid ehitusi. Neid võib EKK püstitada Seedriorult renditud maaalale nii kuidas vajadus, kusjuures osalejate majutamine ja toitlustamine toimuks sarnaselt möödunud aastatele. See aitaks Seedriorust kujundada Eesti Kultuurikeskust kultuuriliselt väga aktiivses Lõuna-Ontario piirkonnas (Guelph, Kitchener, London jne.).

Koosolek volitas EKK juhatust astuma ühendusse Sihtasutus Seedrioru juhatusega võimaluste lähemaks aruteluks. On põhjust märkida, et koosolek suhtus sellesse võimalusse väga positiivselt.

„Seitsme Kunstiga" ühenduses otsutati välja töötada kolme aasta programm, alustades selle protsessiga juba selle aasta detsembris. Rõhutati ka programmist kinnipidamist ja eesti keele põhilist osa selles ürituses — komplekteeriti vastav programmi toimkond. Toonitati eelreklaami tähtsust ja eesti ajakirjanduse kaasatõmbamist ürituse propageerimisel.

Üksmeelsele ja väga positiivselt tulevikku vaatavale nõupidamisele järgnes pidulik õhtusöök ja õhtune kava.

EESTI KODUS, plokk 5,

MÜÜA KORTER

2 magamistoaga ja auto parkimise kohaga. Ostuavaldused kuni 14. septembrini s.a. tel. 284-8578.

Südamlik kaastunne ANNELE perekonnaga ema

Maimu Kõresaar'e

surma puhul

Aeg andis teised tagasi:
ei ema südant — iialgi! **MALL, ILO, KIA ja ALISSA**

Armast sõpra

Valdur Leinveer'u

mälestavad kurbuses

AGNES ja ALFRED SOOSALU
ROBERT PIIR

Tänuavaldus

Südamlik tänu kõigile, kes meie abikaasa, isa ja vanaisa

HERMI NIGLAS'e

matusetalitusest osa võtsid. Täname õp. Edgar Heinsood, solist Tamara Norheim-Lehelat ja organist Asta Mitti, Eesti Ohvitseridekogu ja Kalevi Skautlipkonna esindajaid järelhüüete eest. Ja kõiki, kes meile kaastunnet avaldasid kirja teel.

LESK ja POEG perega

Lahkus igavesele unele meie hea sõber

August Sark

Mälestavad kurbuses

ETS ja SALME TREI

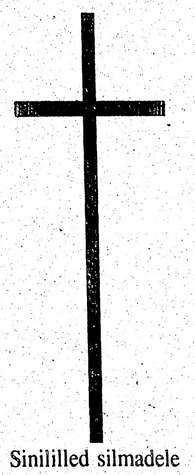

Sinililled silmadele
kullerkupud kulmudele . .

ARMAST JA LÄHED

Ma

LAHKUS MEIE A

Jehoova hoiab
Sinu väljumist ja
Su tulemist nüüd ja
igavesti.

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT, EMA, VANAEMA JA ÄMMA

Maimu Kõresaar't

neiuna TOPS

sündinud 2. aprillil 1923 Vajangul, Eestis
surnud 13. augustil 1987 Torontos

mälestavad valusas leinas

VICTOR
ANDRUS
ANNE ja TÕNU
MARK ja PETER
ja SUGULASED Rootsis ning Kodu-Eestis

Sinililled silmadele
kullerkupud kulmudele . . .

Südamlik kaastunne VIKTORILE tema abikaasa

Maimu

surma puhul

BERNHARD EPNER perekonnaga

Lapsepõlve mängukaaslast

Maimu Kõresaar't

mälestavad kurbuses

LEO PRII ja abikaasa EVA

ARMAST JA LÄHEDAST SÕPRA

Maimu Kõresaar't

mälestavad valusas leinas

ENDLA ja RIHO
ALAN-TIIT
IRMA

Armast perekonnasõpra, koolivenna ja sõjakaaslase abikaasat

Maimu Kõresaar't

leinavad

ELMAR ja HELGA TAMMISTO
REIN ja TIINA TAMMISTO
ELMAR TAMMISTO jr.
PEETER TAMMISTO ja
LINDA GUY perekonnaga

LAHKUS MEIE ARMAS

Maimu

Mälestavad sügavas kurbuses

OLGA ja PAUL VERMET
HEINO AREDA Saksamaal

Mälestame leinas

Maimu Kõresaar't

ja meie sügav kaastunne leinavale abikaasale ja lastele

JÄRVALASTE KOGU

Armast

Maimu Kõresaar't

mälestab

VILLEM JANSON abikaasaga

ARMAST

Maimu't

leinavad

ELLA ja ARNOLD
MARLENE ja TOOMAS
MIKK ja HEIKI

Jehoova hoiab
Sinu väljumist ja
Su tulemist nüüd ja
igavesti.

Meie kallist toetavat liiget

Maimu Kõresaar't

mälestavad kurbuses

ESTONIA MASTERITE KLUBI liikmed

OOTAMATULT LAHKUS MINU ARMAS ÕDE

Astrid Kwiatkowski

neiuna AINSOO
Sündinud 11. juunil 1919 Eestis
Surnud 12. augustil 1987 Sarasotas Floridas

Leinab kurbuses

ILSE ZEISIG

LAHKUS MEIE ARMAS SÕBER

Astrid Kwiatkowski

Mälestavad

TEA ja HANS HABICHT
REETA ja JUHAN KÖHLER
IRA ja PAUL LUNIN
MARIA ja UNO VAHTRIK

ARMAST

Mihkel Aer'u

sündinud 3. märtsil 1898 Muhus
surnud 16. augustil 1987 Willowdale'is

mälestavad sügavas leinas

abikaasa HILDA LOVISE
tütred ELVI ja NAIMA
OMAKSED Kodu-Eestis

KURBUSES MÄLESTAME

Maimu Kõresaar't

ROSINA OOLMANN perekonnaga
HELENE ja HUGO ALLISMA
MALLE ja MIHKEL SALUSOO

KALLIST PEREKONNASÕPRA

Maimu Kõresaar't

mälestavad leinas

SAADE ja OSKAR RISTMÄE
TIIU ja JÜRI WALLNER lastega
VALVE ja ARVED JAAMUL
LINDA ja VALDUR RAUDJALG

Mälestame kurbuses kauaaegset armast sõpra

Maimu Kõresaar't

ning avaldame kaastunnet
abikaasa VIKTORILE ja lastele

HARRI ja SILVI ASI

Kurbuses mälestame head naabrit ja sõpra Jõekäärult

Maimu Kõresaar't

ja avaldame kaastunnet abikaasa VIKTORILE,
poeg ANDRUSELE ja tütar ANNELE perekonnaga

SALME ja JUHAN KERNA
EEVI ja RAFFI MOKS
ERNA ja LEO ESKEN
SUSANNE ja JOHANNES KOLGA
ENDLA ja WALTER SCHAER
ELLEN RAIDMA
VERA UESSON

Avaldame sügavat kaastunnet VIKTORILE perekonnaga
abikaasa

Maimu Kõresaar'e

surma puhul

JÕEKÄÄRU TENNISKLUBI

Mälestame ootamatult lahkunud

Maimu Kõresaar't

ja avaldame kaastunnet abikaasale,
tütrele perekonnaga ja pojale

ILSE ja MEINHARD NIINVEE
LEIDA ja JUHAN ZOOBEL

Armast

Maimu Kõresaar't

leinavad sõbrad

MART ja TIINA MÄGI
HENN ja HELMI RÜNDVA
HARRI ja VIVI ABI
LEMBIT ja IRIS SAAR
EVALD ja DAGMAR ABNER
ARVI ja LEIDA RANDLEPP
VERA VILUMETS

Südamlik kaastunne meie ar
ANDRUSELE, tema ema

Maimu K

surma

Buenos Airesis lahkunud a

Erika

neiun
* 21. aug. 1917
m

Armast

Alma P

surnu

mälestab leinas ja avalo

R. S. K
Tähelepanu!
6150 Yonge Street (
North York,
Tel. (4

AINUKE E

ARDV

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas.

Eestlaste poolt eelistatud ja

MATU

Matusemaja on üle 115. aa
tot sama perekonna poolt
Moderniseeritud avarad ruu
küllaldaselt parkimiseruumi

Väärik

ROSAR-
FUNERAL

T. L. MORRISO

467 Sherbourne St.
Telef

Südamlik kaastunne meie armsale sõbrale,
ANDRUSELE, tema ema

Maimu Kõresaar'e

surma puhul

GLORIA
ENNO ja CARMEN
INDREK, URMAS ja PIRET
LANA

Buenos Airesis lahkunud armast

Erika Pirk'i

neiuna JAMS
* 21. aug. 1917 — † 4. aug. 1987

mälestavad leinas
KOOLIÕED
Viljandi Eesti Haridusseltsi
Tütarlaste Gümnaasiumist

Armast

Alma Pudersell'i

surnud Buffalos

mälestab leinas ja avaldab kaastunnet õde METALE

LEIDA OOLU

R. S. KANE LTD.
Tähelepanu! UUS ASUKOHT
6150 Yonge Street (lõunapool Steeles Avenue'd)
North York, Ontario M2M 3W9
Tel. (416) 221-1159

AINUKE EESTI LILLEÄRI

AARDVARK

1065 STEELES AVE. W.
NORTH YORK, ONT.
M2R 2S9

736-1170
Kodus 223-0201

AARDVARK FLORIST LTD

Omanik LINDA SEPP
Avatud 7 päeva nädalas. Lillede koju viimine.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 782-0485 või 447-2017

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

Tõnu Toome, B.A.Sc., LL.B.
Mihkel Holmberg, B.A. LL.B.
TOOME, PEASE & HOLMBERG
Advokaadid-notarid
Yorkdale Place,
1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 785-5550
kodus 762-2367

ENN ALLAN KUUSKNE
B.M., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Uus aadress: BELL, TEMPLE,
SUITE 1401, 7 KING ST. E.
TORONTO, ONT. M5C 1A6
TEL. 365-1442

Martin Erik Tiidus,
B.A., LL.B.
HARRIS, BARR
ADVOKAADID — NOTARID
39 Queen St., St. Catharines,
Ont., P.O. Box 366, L2R 6V7
Tel. (416) 688-9411,
õhtuti (416) 834-0007

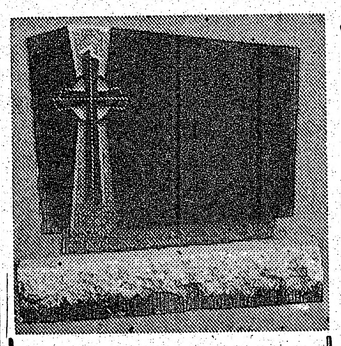

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

RRSP-d, RRIF-id ja aastarendised.
Head investeerimisvõimalused.
Nõuanne tunnitasu alusel.
TARVO TOOMES
Moneystrat Inc.
tel. 495-6805 ehk 968-1444

DARRELL KENT
REAL ESTATE LTD. REALTOR
268 Jane St., Toronto, Ont. M6S 3Z2

Olen Teie teenistuses kinnisvarade ostu või müügi puhul Metro Toronto ja Ontario ulatuses.

- Tasuta hindamine
- Hüpoteeklaenunude korraldamine

Esindaja
LIVIA HOLMBERG
kodus 233-6482
kontoris 766-4088

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1202
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
INSURANCE BROKERS
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler. Spetsialiseerunud contact lenside alal.
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav läänepool Dundas'e subway'd
Tel. 535-6252

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $ .....
siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 20. augustil 1987 — Thursday, August 20, 1987

Iga kolmas Tartlaste Seltsist suvepäeval

Tartlaste Seltsi selleaastane suvepäev paljude osavõtjatega toimus kaunil pühapäeval Udoras, seltsi juhataja Laine Koosti suvilas.

Juba varakult koguneti suvepäevaks Udorasse, kus seltsi juhatus koos juhatajaga võtsid vastu külalisi avaral Eestist toodud seemnetest kasvatatud kaskedega lillerikkal maaalal.

Suur arv, iga kolmas seltsi liige, kellele lisandusid mitmed uued liikmed, olid varunud selleks sündmuseks kogu päeva.

Suvepäeva avas seltsi juhataja Laine Koost, märkides, et see on tarlaste kolmas suvepäev ja iga aastaga osavõtjate arvult suurenenud. Sellest on kõigil hää meel, kohata endseid tuttavaid ja sõpru, meenutada meie kallist Tartut ja Tartumaad — selle kooliaegu, elamist „Igavese nooruse" linnas ja kaunil Tartumaal. Sooviks, et tänane päev kõigile koduseks ja õnnelikuks koosolemiseks oleks. Tundke end hästi Udoras!

Kuna Ene Runge ei saanud sellest päevast osa võtta, siis luges tema poolt valitud luulepõimiku E. Ennu, J. Liivi ja H. Visnapuu luuletusist ette Laine Koost. Ilusa päeva taustaks oli eesti meeleolumuusika pererahva helilindi kogust. Oli ilmunud ka tartlaste ajakiri „Tuuled Tartumaalt" nr. 4 rikkaliku sisuga.

Ilmunud oli ja ka müügil E. Runge poolt koostatud „Tartlaste laulik".

Eriti olid tervitatud kauged külalised abielupaar H. Kuusikud Argentiinast, lähimaks külaliseks naabersuvilast oli tartlane Silva Peek.

Rikkaliku külmalaua ja magusa kohvilaua ja kohvi eest olid hoolitsenud kõik daamid, kellele kuulub meeste tänu. Ei ole varem näinud nii paljusid fotomehi; kui saaks ka näha nende poolt tehtud fotosid ja slaide!

Tänuga seltsi juhatusele, selle esimehele Laine Koostile järjekordse kauni päeva korraldamise eest.

TARTLANE. EE.

Pagariäri teenistuja hukati

BEIJING (AP) — Ühe pagariäri teenistuja hukati 186 inimese mürgitamise pärast. Kuuldavasti oli naisteenistujal lahkarvamisi äri juhtkonnaga ja ta valas oma pahameele välja piserdades putuka-mürki riisikookidele. Surmajuhtumeid polnud.

ÜHING EESTI TULEVIK

Heritage Future Society

Ühing kutsub liikmeid. Informatsiooni saatmiseks teatage oma nimi ja aadress — 416-766-5107.

See ei kohusta liikmeks astuma.

Kaks tihedat

(Algus lk. 1)

panemiseks tuleb lahendada palju üksikasju, mille korraldamine algab kohe pärast esimese kursuse lõppu.

Reedel saabus kooli veel üks juhendaja — Jaan Roos, keda linnas olid kinni hoidnud teenistuskohustused. Kuna tema ettekande jaoks ei olnud enam aega, siis tuleb see ettekandmisele kooli kokkutulekul linnas, kus lõpetajad saavad kooli sõled ja õpiku puuduvad leheküljed. Jaan Roos teostas kooli tegevuse videofilmimist reedese päeva jooksul.

Reedene õhtusöök oli pidulik. Kotkajärve kohviku pidulaud oli kaunistatud lillede ja küünlatuledega. Kooli pere kandis rahvarõivaid või kooli märgiga kaunistatud särke. Kooli juhataja oma sõnavõtus tänas juhendajaid armastuse ja kohusetruudusega tehtud töö eest. Õpilaste poole pöördudes tähendas ta, et kuigi me lõpetame ühte perioodi kooli elus, ei ole see lõpp, vaid algus. Me oleme sünnitanud uue asja, mis nüüd alles kasvama hakkab. Juhendajatest võttis sõna Heino Susi, kes tänas nimekaimu — Heino Jõed kooli asja algatamise eest ja avaldas headmeelt, et temal on olnud võimalus väärtusliku ürituse algust kaasa elada. Õpilased tänasid kooli personali humoristlike õnnitluskaartidega. Pidulauas esitasid õpilased põimiku Hando Runneli luulest, mille juhendajatena olid toiminud Heli Kopti ja Harri Mürk. Marja-Leena Roos lõbustas kõiki oma luuletisega, mis võttis läbi kogu kooli pere.

Pidulauast siirduti peamajja, kus löödi tantsu kuni magamaminekuni.

Lauapäeva hommikul toimus kogu kooli pere „aju-raju", kus arutati möödunud kahte nädalat ja tehti plaane kooli tegevuseks tuleval suvel. Õpilaste üldine arvamine oli, et nad ei ole oma elus veetnud nii tihedasti eestlusega põimitud kahte nädalat. Juhendajatele valmistas suurimat rõõmu see, et kooli tegevus toimus 100%-liselt eesti keeles, mida räägiti isegi unes. Majapidamistöid sooritati rõõmsalt ja lauldes. Perenaise kohustusi täitis koolis „ema Jõe" ja kõik osalejad — juhendajad ja õpilased — olid tal alati innukalt abiks.

Laupäeval pärast kõikide ruumide puhastamist ja korrastamist toimus ühine lõunasöök kohale saabunud metsaülikooli perega. Lõunasööki pakkus metsaülikooli perenaine Silvi Birk-Terts. Lauakõnedes märkis metsakooli juhataja Heino Jõe, et tema „väeosa" on Kotkajärvel hoidnud eesti kultuuri-rinnet suure vahvusega kaks nädalat ja siirdub nüüd „tagalasse" puhkusele, andes rinde üle uuele eestlusele „rügemendile". Temale vastas metsaülikooli juhataja Olev Träss, võttis „rinde" üle ja tänas metsakooli tehtud töö eest. Sisuliselt moodustavad metsakool ja metsaülikool ühise süsteemi.

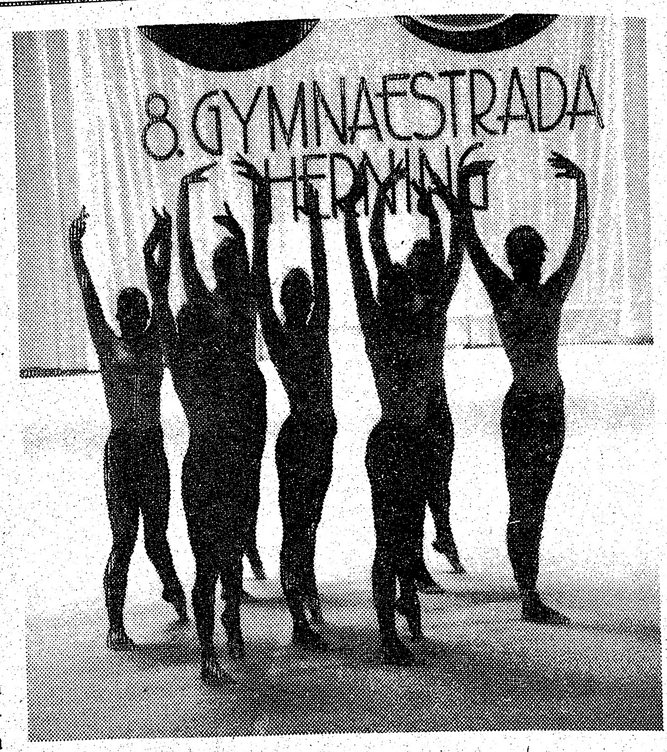

Kalev-Estienne esinemas Herningi Gymnaestradal.

Foto: M. Koop

Vene vodkalaadung hävitati

ISLAMABAD (AP) — Afgani vabadusvõitlejad hävitasid raketi-tulega veoauto, mis transporteeris vene garnisonile määratud nädalalõpu vodkalaadungit. Rünnak leidis aset Ghazni linna lähedal. Kuuldavasti toodi uus vodkalaadung sisse lennuteel.

Möbleeritud tuba köögi kasutamisega

MEESÜLIÕPILASELE

välja üürida Birchmount & Eglinton. Hel. õhtuti tel. 1-716-735-7290, Virve Otsa.

Koola ja Karjala avatakse turistidele?

HELSINGI — N. Liit kaalutleb Koola ja Karjala avamist läänemaailma autoturistidele. Murmanski piirkonna ametivõimud plaanitsevad koostööd soomlastega erilise turistide tee ehitamiseks Inarist Murmanski linna kaudu Petroskoisse (Äänislinna) ja võibolla isegi Leningradi.

Otsust pole veel tehtud. Piirkondade esindajad on esitanud oma plaani Lapi lääni esimehele tavapärase aastakoosoleku ajal. Turistitee avamine tähendaks laiemat koostööd soomlastega. Uusi teeosi polevat vaja ehitada, küll vaid praegusi korrastada. Halvimas olukorras on Raja-Joosepi ja Tuloma vaheline tee. Soomlasile annaks kava ka tööd reisikeskusis, bensiinijaamades ja muude teeninduskohtade rajamisel. Praegu tegeletakse küsimusega mõlemal pool piiri.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

Hiiu teedele Karjala kive

Hiiumaa teed olevat head, samal ajal aga Kärdla tänavad on korrast ära. Kommunaalosakonnal polevat küllaldaselt tehnikat nende korrashoidmiseks.

Kontrollimisel aga selgus, et ega need Hiiumaa teed nii korras polegi kui hiidlased seda ise arvasid: kruusateed olid hööveldamata, masinaid on vähe ja needki jagatud mitme teemajandi vahel.

Teede korrashoiu juures on probleemiks, et Hiiumaale veetakse killustikku Harju rajoonist. Karjalast aga on saadud kvaliteetsemat graniitkillustikku.

Hiidlased küsivad, kas poleks kasulikum kive saarel purustada, pealegi kui Hiiumaal on Partsi karjääris kaks kivipurustajat olemas, mis teevad seal killustikku nii palju kui jõutakse kive kohale vedada.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

22. ja 23. augustil
dr. J. Marley, tel. 921-7777
29. ja 30. augustil
dr. T. Maimets, tel. 469-1322
5., 6. ja 7. septembril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383
12. ja 13. septembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777
19. ja 20. septembril
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

Nalja

Chicagos on kohtus murdvaras ja pangaröövel. Ta võtab kohtuniku süüdistuse peale 19 kuritegu omaks, aga 20-dale vaidleb kindlasti vastu. Kohtuniku juurdlemisele vaidleb ta vastu ja sõnab lõpuks pahaselt: „Palun aru saada, see roim toimus pühapäeval enne lõunat. Sellel ajal olen mina, kui usklik inimene, harilikult kirikus ja palvetan."

„VABA EESTLANE"

on vabade eestlaste häälekandja.